

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE**

SEKTOR ZA VISOKO OBRAZOVANJE

**INFORMACIJA O UPISNOJ POLITICI
NA VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
I USKLAĐIVANJE SA POTREBAMA TRŽIŠTA
RADA**

Mostar, maj 2010. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	5
2. ANALIZA UPISA STUDENATA.....	9
2. 1. ANALIZA UPISA STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA	9
2.1.1. UKUPAN BROJ UPISANIH STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA U FEDERACIJI BIH	10
2.1.2. UKUPAN BROJ UPISANIH STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA NA JAVNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA.....	11
2.1.3. UKUPAN BROJ UPISANIH STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA NA PRIVATNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA.....	12
2.1.4. PREGLED PLANIRANOG I OSTVARENOG BROJA UPISANIH STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA NA JAVNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA.....	15
2.1.5. PREGLED UPISA NA PRVU GODINU STUDIJA NA PRIVATNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA.....	27
2.1.6. PREGLED UPISA NA PRVU GODINU STUDIJA NA VJERSKIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA.....	28
3. UKUPAN BROJ UPISANIH STUDENATA NA SVE GODINE STUDIJA	30
3.1. Upis studenata na sve godine studija na visokoškolskim ustanovama u Federaciji BiH	30
3.2 PREGLED UPISA STUDENATA NA SVE GODINE STUDIJA NA VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA.....	32
3.2.1. PREGLED UPISA NA SVE GODINE STUDIJA NA JAVNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA FEDERACIJI BIH	32
3.2.2. PREGLED UPISA NA SVE GODINE STUDIJA NA PRIVATNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA.....	34
3.2.3. PREGLED UKUPNOG BROJA UPISANIH STUDENATA NA SVE GODINE STUDIJA NA VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA	35
3.2.4. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na privatne visokoškolske ustanove	43
3.2.5. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na vjerske visokoškolske ustanove	44
ANALIZA TRŽIŠTA RADA U FEDERACIJI BIH	45
4. ANALIZA TRŽIŠTA RADA SA ASPEKTA VISOKOOBRAZOVANIH KADROVA.....	45
4.1. ANALIZA TRŽIŠTA RADA U FEDERACIJI BIH.....	45
U okviru navedenih pet zanimanja na evidenciji nezaposlenih nalazi se 4.653 osobe što u procentima iznosi 38,6 % od ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji FBiH.....	46
Tabela 31. Pregled zaposlenih osoba sa završenom VSS u 2009.godini u Federaciji BiH.....	47
4.2. ANALIZA TRŽIŠTA RADA PO KANTONIMA U FEDERACIJI BIH	49
4.2.1.Unsko-sanski kanton.....	49
U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 33., na evidenciji se nalazi 428 od ukupno 664 nezaposlene osobe, što u procentima iznosi 64,4 %	49
4.2.2. Posavski kanton	50
4.2.3.Tuzlanski kanton	51

4.2.4. Zeničko-dobojski kanton.....	51
4.2.5. Bosansko-podrinjski kanton	52
4.2.6. Srednjobosanski kanton	53
4. 2.7. Hercegovačko-neretvanski kanton	54
4.2.8. Zapadnohercegovački kanton	55
4.2.9. Kanton Sarajevo.....	56
4.2.10. Kanton 10.....	56
5. ZAKLJUČCI.....	58
5.1. Analiza upisa studenata na prvu godinu u Federaciji BiH.....	58
6. PREPORUKE.....	60

1. UVOD

Cilj Informacije

Upoznavanje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem i tendencijama u pogledu upisne politike, analiza tržišta rada i objedinjavanje ovih podataka kako bi se mogli uporediti trendovi i donijeti potrebni zaključci u vezi sa kreiranjem upisne politike na način da ona prati potrebe tržišta rada, i na taj način obezbijedi lakše zapošljavanje završenih studenata. Informacija nudi i osnovne smjernice za analitičko promišljanje teme.

Uvod

Informacija je fokusirana na upisnu politiku koju, kao tijela koja su ustavno nadležna za oblast obrazovanja, provode kantonalna ministarstva obrazovanja, njenu efikasnost i provodivost, kao i analizu tendencija u pogledu interesovanja i upisa studenata na visokoškolske institucije.

Tokom rada na istraživanju podataka za potrebe Informacije, konstatovan je različit odziv ključnih partnera sa Zavodom za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine i Zavodom za statistiku, kao primjerima kvalitetne bilateralne komunikacije, nešto slabiji odziv samih visokoškolskih institucija, i najslabije je ostvaren kontakt sa kantonalnim resornim ministarstvima sa kojima smo, i pored urgencija koje smo slali u više navrata, ostvarili djelimičan kontakt u pogledu načina ostvarivanja upisne politike u obliku šturih uputstava na legislativu i propise utvrđene za određivanje upisne kvote.

U takvoj situaciji, a nemajući zakonsku podršku za drugačije djelovanje, možemo samo zaključiti da se upisna politika u pogledu visokog obrazovanja u kantonima vodi netransparentno, da se ili svodi na određivanje upisnih kvota bez dalje kontrole izvršenja propisanih kvota (u Analizi je konstatovano konstantno i drastično nepoštovanje proceduralno određenih kvota), ili postoje određeni planovi i postupci nečitljivi iz samih podataka koje nadležna resorna ministarstva ne žele učiniti dostupnim Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke.

U ovom pogledu, u budućnosti je potrebno intenzivirati kontakte sa kantonalnim ministarstvima i pokušati dogovoriti otvorenu saradnju u cilju zajedničkog rada na poboljšanju kvaliteta alata za kreiranje i provođenje upisne politike kako bi tržište rada dobilo potrebne kadrove, a studenti kvalitetniju perspektivu u pogledu zapošljavanja.

Također se može identifikovati potreba za kontaktima i užom saradnjom i koordinacijom između nadležnih kantonalnih ministarstava i Zavoda za zapošljavanje, Udruženjem poslodavaca, privrednim komorama i ostalim institucijama koje imaju ili trebaju ostvarivati uticaj u predmetnoj oblasti, jer je nužno ostvariti svijest da se upisna politika i njeno koordinirano određivanje sa parametrima dobijenim sa tržišta rada tiče cjelokupne zajednice i da je, u situaciji u kojoj se nalazi Bosna i Hercegovina sa jednim od najvećih procenata nezaposlenog radno sposobnog stanovništva u Evropi, potrebna

koordinirana aktivnost svih segmenata društva da bi se problem nezaposlenosti ublažio, a privreda uništena ratnim dejstvima i posljedicama nekvalitetno izvedenog procesa privatizacije podigla na nivo potreban za partnerski pristup zemljama Evropske unije. Ovo, prvenstveno uzevši u obzir zaključke i posljedice Lisabonske deklaracije i opredjeljenje Evrope da se razvoj cijele Unije, a i zemalja koje tendiraju Uniji, bazira na vrijednostima društva znanja i čistih tehnologija, što podrazumijeva trostepeno visoko obrazovanje kao ključnu kariku u razvoju Unije i zemalja aspiranata na status punopravnog člana.

Vodeći računa o rečenom, poslovi upisne politike u visokoškolskim institucijama se kandidiraju kao jedni od najznačajnijih poslova u razvojnim planovima zemlje, entiteta i kantona, te im se mora posvetiti dužna pažnja.

U ovom smislu će Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke nastaviti da prati i analizira podatke iz ove oblasti, te da predlaže i inicira razgovore sa ključnim akterima u cilju podizanja svijesti o značaju kreiranja kvalitetne upisne politike na visokoškolskim institucijama i nadležnim državnim tijelima, izrade analitičkih i strateških dokumenata iz ove oblasti i inicirati koordinaciju kantonalnih ministarstava, na čijem se nivou nalaze kompetencije u oblasti kako bi se stvorila koordinirana politika i sinhronizovane aktivnosti svih segmenata društva u ovom važnom segmentu društvenog i državnog planiranja.

Očekuje se da će, kada svi kantonalni zakoni budu usaglašeni sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju, a poznato je da je rok za usaglašavanje dat u samom zakonu odavno probijen, integrisani univerziteti kao jedinstvena tijela lakše komunicirati sa značajnim subjektima iz područja stvaranja tržišta rada, kao i sa ostalim subjektima društvenog planiranja u ovom segmentu, te da će se usaglasiti o mjerama koje trebaju podstaći formulisanje upisne politike na osnovu potreba studenata, ali uzevši u obzir i značajne parametre koji proizlaze iz analize tržišta rada.

U uvodu treba istaći još nekoliko podataka koji opredjeljuju ozbiljan pristup temi, kao što su podaci da je procenat visokoobrazovanih stanovnika Bosne i Hercegovine iznosio, prema podacima iz Izvještaja revizije učinka planiranja visokog obrazovanja Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine 2007. godine, 3 %, što je izuzetno mali prosjek za zemlju koja pretenduje na Evropski tržišni prostor. S druge strane, i taj mali broj u zemlji ne može doći do zaposlenja jer je domaća privreda premalog asimilacijskog kapaciteta i za tako skromnu produkciju. Vanprivreda je, opet, najčešći poslodavac, što situaciju čini još složenijom, a ne pomaže konačnoj slici uspješnosti zemlje jer, ustvari, nova zaposlenja ne nose akumulaciju novih vrijednosti, već povećanje javne potrošnje.

Tako dolazimo do osnovnog zaključka o komparaciji podataka upisa u akademskoj 2009 /2010. godini sa onima iz analize tržišta rada da je nužno i hitno provesti interventne mjere u pogledu planiranja i provođenja upisne politike kako bi se, s jedne strane, obezbijedio i očuvao kadrovski potencijal za podizanje kvantiteta i kvaliteta privrednih i ostalih poslovnih aktivnosti kako bi se Bosna i Hercegovina uspješno kandidovala za ravnopravnog člana Evropske unije a, s druge, obezbijedio veći procenat zaposlenosti nakon završenog visokog školovanja.

Procenat nezaposlenosti u posljednjim godinama pokazuje lagani pad, sudeći po podacima iznesenim u istraživanju obavljenim za izradu Strategije zapošljavanja u Bosni i Hercegovini od 2010. do 2014. godine, međutim, primjećuje se i rast procenta radno neaktivnog stanovništva.

Podaci o procentima nezaposlenog stanovništva u Federaciji BiH:

Godina:	Procenat nezaposlenih:
2006.	32,4
2007.	31,1
2008.	25,0
2009.	25,7

Procenat neaktivnog stanovništva:

Godina:	Procenat neaktivnih:
2006 .	56,9
2007.	57,7
2008.	57,6
2009	58,4

Ovi podaci govore da, usljed dugoročne nezaposlenosti, stanovništvo iz grupe nezaposlenih prelazi u grupu radno neaktivnih, što govori o tome da gube nadu da će se uspjeti zaposliti, te da će biti izgubljeni kao radni potencijal u dužem vremenskom periodu, ako ne i konačno.

Posebno brinu podaci koji su fokusirani na grupu mladih gdje je stopa nezaposlenosti u BiH 2009.godine iznosila 49%, a u Federaciji BiH 54 %, iako je realno manja od one zabilježene, naprimjer, 2007. godine, kada je iznosila čak 58,4 %, međutim je, prema podacima iz Monitoringa Evropske komisije iz 2009. godine, ona još uvijek četiri puta veća nego, naprimjer, u Bugarskoj, koja je nama najsličnija zemlja kao uzorak poređenja iz Evropske unije.

Najčešće se problem visoke stope nezaposlenosti mladih koji ne mogu da pronađu prvo zaposlenje veže za nedostatak vještina koje stiču tokom obrazovanja, kao i problem neusklađenosti obrazovnog sistema u BiH sa potrebama savremenog tržišta rada.

Treba napomenuti i da je velika učestalost dugoročne nezaposlenosti, što predstavlja poseban problem. Što je duže neko nezaposlen, teže je naći i zadržati posao. Duža nezaposlenost dovodi do gubljenja vještina i motivacije i postaje negativni indikatorza moguće poslodavce.

Statistički bilten Zavoda za statistiku u svom online izdanju na stranici Zavoda iznosi sljedeće podatke:

“U martu 2010. godine, broj nezaposlenih u BiH iznosio je 519.160. Ako kao baznu godinu uzmemo 2008. (2008=100), i uporedimo mart 2010. sa istim mjesecom 2009. godine, uočit ćemo rast nezaposlenosti od 5,1 indeksnih poena ili, u apsolutnom iznosu, broj osoba koje se vode kao nezaposlene povećao se za 25.910.

Ako uporedimo nezaposlene po kvalifikacionoj strukturi, uočava se da je najveći broj nezaposlenih osoba sa VKV i KV kvalifikacijom, 189. 881, zatim slijede osobe sa NK, 163.423, i sa srednjom stručnom spremom 123.411 osoba.

Najmanji broj osoba višeg obrazovanja, tj. VŠS, 7.222, vodi se kao nezaposleni, a slijede ih osobe sa visokom školskom spremom, 18.742 (uključujući doktore nauka i magistre), što je znak da oni lakše dolaze do posla.“

Podaci, dakle, govore da i, pored visoke stope nezaposlenosti, mladi sa visokim obrazovanjem imaju veće šanse za zaposlenje.

Također treba napomenuti i da se drastičnim prekoračenjem kvota iz plana upisa od strane univerziteta poništavaju efekti planiranja upisne politike kantonalnih ministarstava, te dovodi do hiperprodukcije kadra pojedinih zanimanja, što često dovodi do, naizgled, apsurdnih situacija da je, naprimjer, u isto vrijeme najveća potražnja i zapošljavanje svršenih studenata, naprimjer, ekonomskog fakulteta, a da ih je u isto vrijeme i najveći broj na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Federacije Bosne i Hercegovine.

I, na kraju, nedostatak objedinjenih i ažuriranih informacija i podataka dodatno otežavaju planiranje i sagledavanje efekata upisnih politika. Naprimjer, podaci dobijeni iz ministarstava bitno se razlikuju od onih koji su dobijeni od Federalnog zavoda za statistiku.

Tako, naprimjer, prema pregledu Federalnog zavoda za statistiku, ukupan broj upisanih na I godinu u akademskoj 2009/10. u Tuzlanskom kantonu iznosio je 4.516 studenata, a prema podacima ministarstva, 3.422 studenta. U HNK kantonu, prema prvom izvoru, broj upisanih na Univerzitet „Džemal Bijedić“ je iznosio 1.770, na Sveučilište 3.388, što ukupno iznosi 5.158.

Prema izvoru iz kantona, taj broj za Univerzitet „Džemal Bijedić“ iznosi 1.559, za Sveučilište 2.812, što ukupno iznosi 4.371 za kanton.

Treba napomenuti i bitno razlikovanje podataka u broju upisanih na prvu godinu koje smo dobili iz Rektorata Univerziteta „Džemal Bijedić“, kao trećeg izvora koji govori o broju 2.624 upisana studenta na tom Univerzitetu.

U Zeničko–dobojskom kantonu, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, broj upisanih studenata u prvu godinu je iznosio 1.845, a prema drugom izvoru, 1.278.

Bitno razlikovanje podataka uočeno je i u broju upisanih na prvu godinu koje smo dobili od pojedinih fakulteta kao četvrtog izvora.

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke će u ovom smislu sagledati sve aspekte problema i pripremiti koordinirajuće aktivnosti koje će, ukoliko bude odziva kod nadležnih nivoa, aktualizovati ovaj problem i pokušati naći razloge neažurnosti podataka i puteve za prevazilaženje ovog problema.

2. ANALIZA UPISA STUDENATA

2.1. ANALIZA UPISA STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA

Analiza sa tabelama i grafikonima o upisu studenata na prvu godinu studija, koje donose pokazatelje koji se odnose na fakultete javnih i privatnih visokoškolskih ustanova, te viših i vjerskih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine, urađena je za tri posljednje akademske godine 2007/08., 2008/09. i 2009/10. Korišteni su podaci Federalnog zavoda za statistiku, a planovi upisa na visokoškolske ustanove preuzeti su sa web stranica univerziteta i odnose se na prvi upisni rok.

U akademskoj 2009/2010. godini, na visokoškolske ustanove u Federaciji BiH, prema podacima dobijenim od Federalnog zavoda za statistiku (u daljem tekstu FZS), upisano je ukupno 28.356 studenata na prvu godinu studija, što čini povećanje od 6% u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu.

Povećanje broja upisanih studenata na prvu godinu studija uočava se kod javnih, privatnih i vjerskih fakulteta, odnosno za 3,4%, 42% i 12,7% u akademskoj 2009/2010. godini u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu.

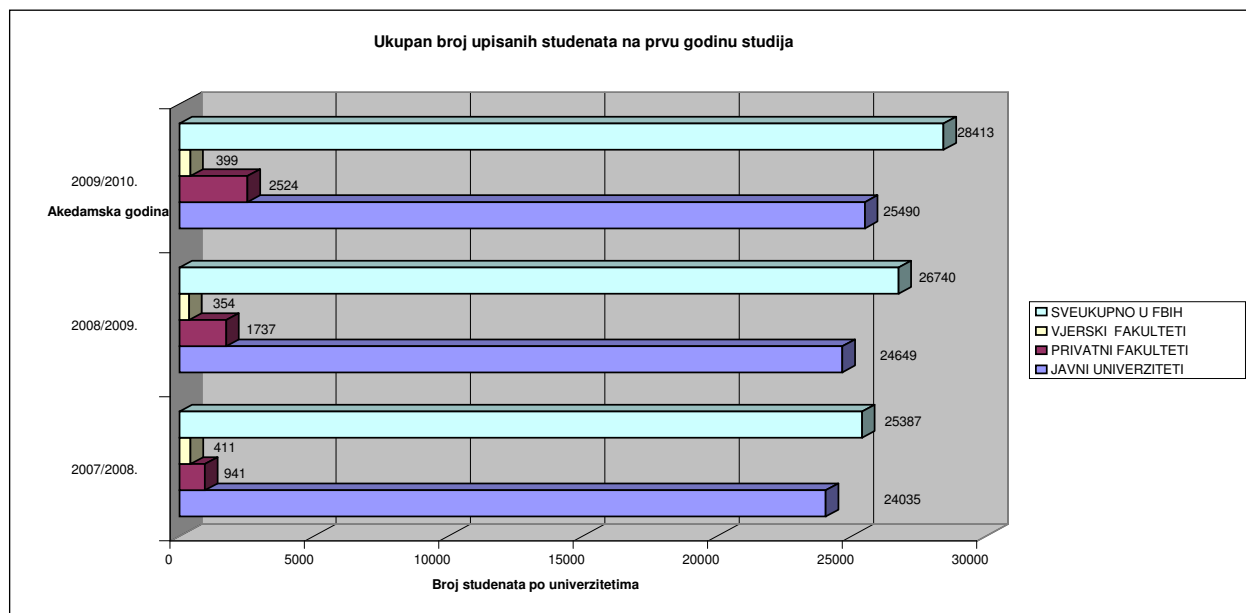
2.1.1. UKUPAN BROJ UPISANIH STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA U FEDERACIJI BIH

Tabela 1. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na prvu godinu studija

Red. br.	Javne, privatne i vjerske visokoškolske ustanove	Akademska godina		
		2007/2008.	2008/2009.	2009/2010.
1.	Univerzitet u Sarajevu-Javni	10.995	11.925	12.272
	Privatni univerziteti/fakulteti	452	651	1.084
	Vjerski fakulteti	411	354	399
	Ukupno:	11.858	12.930	13.755
2.	Univerzitet u Bihaću	1.804	1.657	1.699
3.	Univerzitet u Zenici	1.905	1.830	1.845
4.	Univerzitet u Tuzli-Javni	4.306	4.119	4.516
	Privatni fakulteti	109	118	124
	Ukupno:	4.415	4.237	4.640
5.	Univerzitet "Džemal Bijedić" Mostar	2.010	1.824	1.770
6.	Sveučilište u Mostaru	3.015	3.294	3.388
7.	Privatne visokoškolske ustanove u Travniku	380	968	1.259
8.	Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića Međugorje			57
	UKUPNO JAVNIH UNIVERZITETA:	24.035	24.649	25.490
	UKUPNO PRIVATNIH FAKULTETA:	941	1.737	2.524
	UKUPNO VJERSKIH FAKULTETA:	411	354	399
	UKUPNO U FEDERACIJI BIH:	25.387	26.740	28.413

*Podaci o broju upisanih studenata na prvu godinu studija za sve akademske godine preuzeti su iz Saopćenja FZS-a za 2008., 2009. i 2010. godinu

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija

- Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, evidentan je trend povećanja broja upisanih studenata na prvu godinu studija u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na području Federacije BiH u akademskoj 2009/2010. godini u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu veći je za 6,7%, dok je u odnosu na akademsku 2007/2008. godinu veći za 11,7%.
- Broj upisanih studenata na prvu godinu studija na javnim univerzitetima u akademskoj 2009/2010. godini bilježi porast od 3,4% u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu.
- Pozitivan trend upisa studenata je najizrazitiji kod privatnih univerziteta, povećanje od 46,3 % u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu, dok povećanje upisa na vjerskim fakultetima iznosi 12,7%.

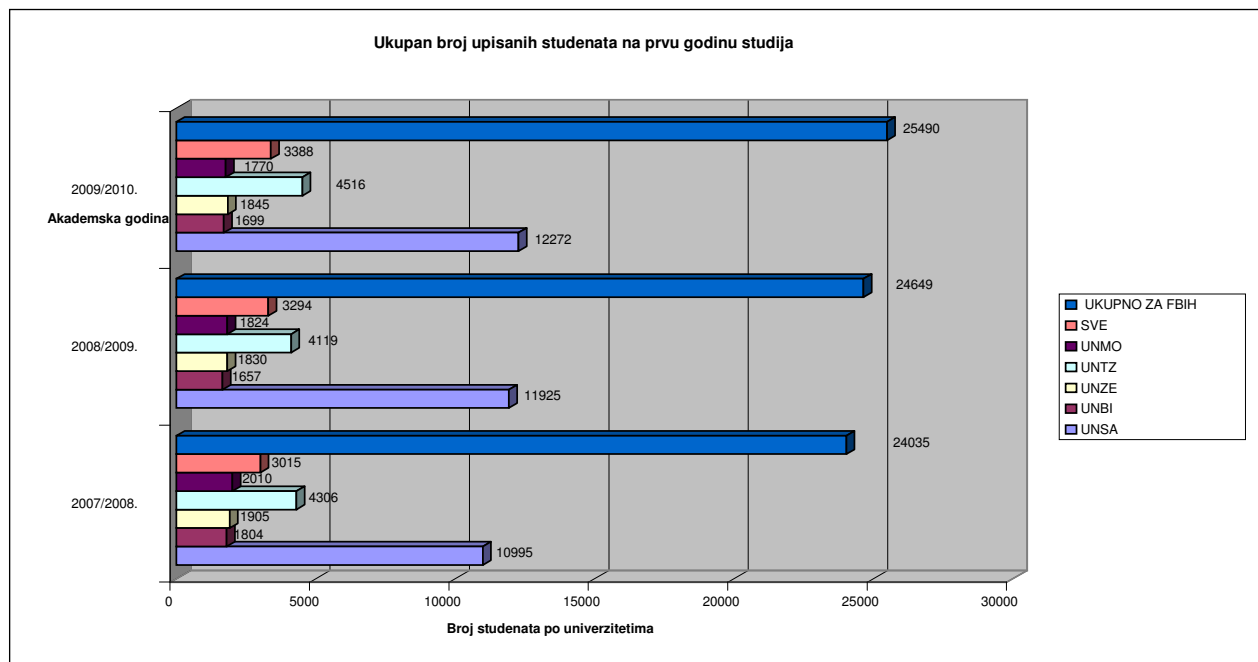
2.1.2. UKUPAN BROJ UPISANIH STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA NA JAVNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Tabela 2. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na prvu godinu studija na javnim univerzitetima u Federaciji BiH

Red. br.	Javni univerziteti	Akademski godina		
		2007/2008.	2008/2009.	2009/2010.
1.	Univerzitet u Sarajevu	10.995	11.925	12.272
2.	Univerzitet u Bihaću	1.804	1.657	1.699
3.	Univerzitet u Zenici	1.905	1.830	1.845
4.	Univerzitet u Tuzli	4.306	4.119	4.516
5.	Univerzitet "Džemal Bijedić" Mostar	2.010	1.824	1.770
6.	Sveučilište u Mostaru	3.015	3.294	3.388
	UKUPNO ZA FEDERACIJU BIH:	24.035	24.649	25.490

*Podaci o broju upisanih studenata na prvu godinu studija za sve akademske godine preuzeti su iz Saopćenja FZS-a za 2008., 2009. i 2010. godinu.

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na javnim univerzitetima

- Posmatrano u posljednje tri akademske godine, pozitivan trend broja upisanih studenata na prvu godinu studija bilježe Univerzitet u Sarajevu i Sveučilište u Mostaru.
- U akademskoj 2009/2010. godini, Univerzitet u Sarajevu bilježi rast od 2,9% broja upisanih studenata na prvu godinu studija u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu, dok je rast na Sveučilištu u Mostaru 2.8%.
- Pad broja upisanih studenata u zadnje tri akademske godine bilježi Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, odnosno 54 studenta (3%) manje u akademskoj 2009/2010. godini u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu, a 240 studenata manje u odnosu na akademsku 2007/2008. godinu.

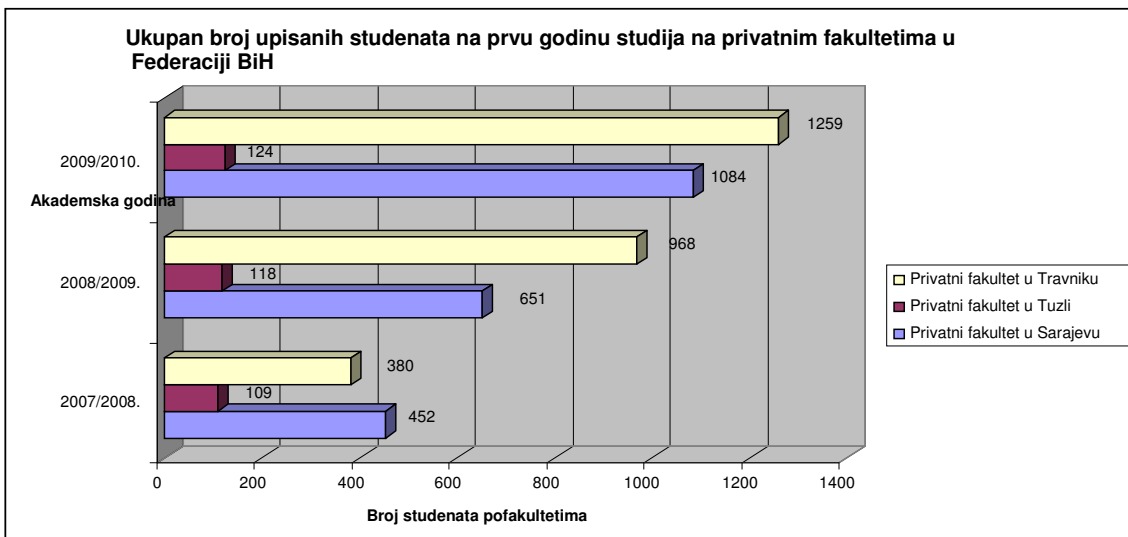
2.1.3. UKUPAN BROJ UPISANIH STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA NA PRIVATNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Tabela 3. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na prvu godinu studija na privatnim fakultetima u Federaciji BiH

Red. br.	Naziv	Akademska godina		
		2007/2008.	2008/2009.	2009/2010
1.	Privatni fakulteti u Sarajevu	452	651	1.084
2.	Privatni fakulteti u Tuzli	109	118	124
3.	Privatni fakulteti u Travniku	380	968	1.259
4.	Privatni fakultet u Međugorju			57
	UKUPNO ZA FEDERACIJU BIH:	941	1.737	2.524

* Podaci o broju upisanih studenata na prvu godinu studija za sve akademske godine preuzeti su iz Saopćenja FZS-a za 2008., 2009. i 2010. godinu.

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na privatnim fakultetima

- Najveći porast broja upisanih studenata bilježe privatni univerziteti/fakulteti u Sarajevu i Travniku, dok je upis na privatne fakultete u Tuzli na skoro istom nivou kroz sve tri akademske godine.
- Porast upisa na privatne fakultete u Travniku u akademskoj 2009/2010. godini iznosi 30% u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu, dok je u istom periodu evidentno povećanje od 66,5% na privatnim fakultetima u Sarajevu.
- Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića u Međugorju je počeo sa radom u akademskoj 2009/10.godini.

2.1.4. PREGLED PLANIRANOG I OSTVARENOG BROJA UPISANIH STUDENATA NA PRVU GODINU STUDIJA NA JAVNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA

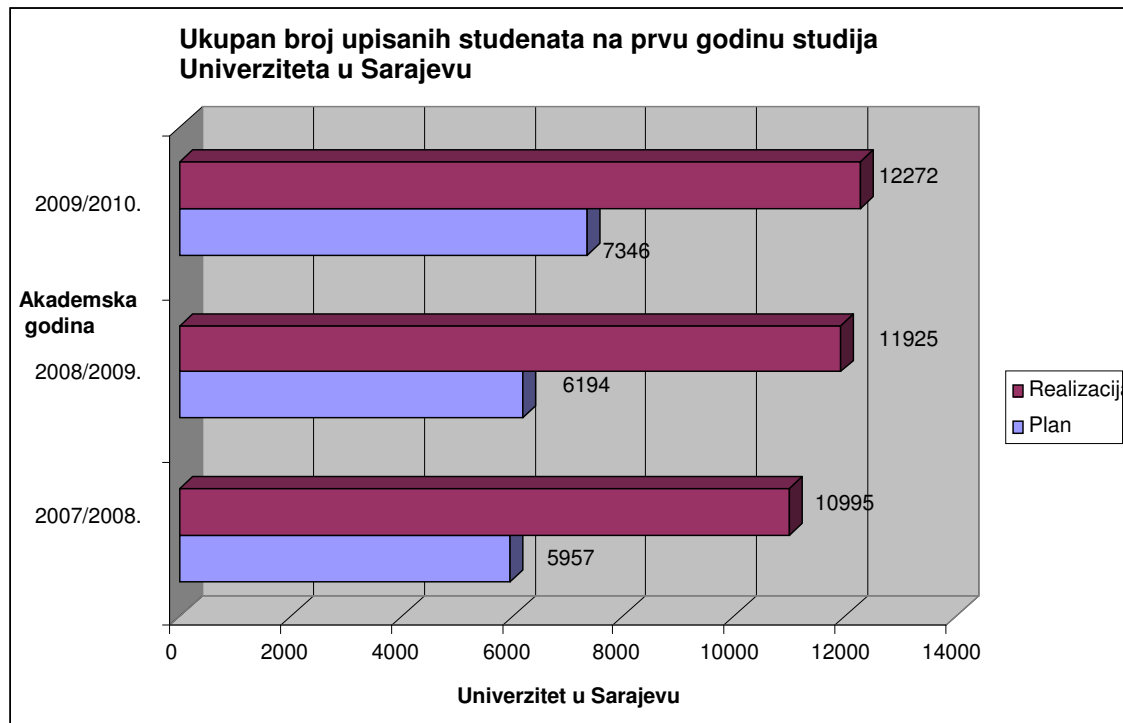
Tabela 4. Pregled planiranih i upisanih studenata na prvu godinu studija
Univerzitet u Sarajevu

Red.br.	Naziv fakulteta	Akademska godina 2007/08.			Akademska godina 2008/09.			Akademska godina 2009/10.		
		Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika
1.	Akademija likovnih umjetnosti	42	57	135,71%	42	48	114,28%	42	48	114,28%
2.	Akademija scenskih umjetnosti	24	12	50,00%	20	11	55,00%	22	10	45,45%
3.	Arhitektonski fakultet	50	137	274,00%	50	186	372,00%	90	236	262,22%
4.	Ekonomski fakultet	420	1.932	460,00%	550	2.021	367,45%	1.700	2.077	122,17%
5.	Elektrotehnički fakultet	230	371	161,30%	230	526	228,69%	230	566	246,08%
6.	Fakultet kriminalističkih nauka	440	553	125,68%	240	526	219,16%	300	524	174,66%
7.	Fakultet političkih nauka	655	1.761	268,85%	825	2.246	272,24%	825	2.563	310,66%
8.	Fakultet sporta i tjelesnog odgoja	160	218	136,25%	350	355	101,43%	275	343	124,73%
9.	Fakultet za saobraćaj i komunikacije	120	274	228,33%	120	263	219,16%	125	256	204,80%
10.	Fakultet zdravstvenih studija	300	363	121,00%	250	265	106,00%	220	275	125,00%
11.	Farmaceutski fakultet	115	198	172,17%	115	201	174,78%	95	172	181,05%
12.	Filozofski fakultet	775	884	114,06%	855	891	104,21%	970	891	91,85%
13.	Građevinski fakultet	160	313	195,63%	160	321	200,62%	185	329	177,84%
14.	Mašinski fakultet	310	339	109,35%	270	357	132,22%	270	466	172,59%
15.	Medicinski fakultet	150	180	120,00%	130	281	216,15%	110	232	210,90%
16.	Muzička akademija	68	52	76,47%	68	61	89,70%	55	76	138,18%
17.	Pedagoška akademija	245	306	124,90%	275	359	130,54%	285	511	179,29%
18.	Poljoprivredni fakultet	170	345	202,94%	190	424	223,16%	200	424	212,00%
19.	Pravni fakultet	750	1.660	221,33%	650	1.520	233,85%	570	1.053	184,74%
20.	Prirodno-matematički fakultet	473	555	117,34%	529	542	102,46%	497	655	131,79%
21.	Stomatološki fakultet	80	107	133,75%	75	104	138,66%	70	122	174,28%
22.	Šumarski fakultet	140	205	146,43%	120	215	179,16%	120	220	183,33%
23.	Veterinarski fakultet	80	173	216,25%	80	202	252,50%	90	223	247,77%
	Ukupno:	5.957	10.995	185	6.194	11.925	193	7.346	12.272	167

*Podaci o planiranom broju studenata preuzeti su sa web stranica univerziteta i odnose se na prvi upisni rok

*Podaci o broju upisanih studenata za 2009/2010. godinu je zbirni i preuzet je iz Saopćenja FZS-a broj 12.3 od 1.2.2010. god

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na Univerzitetu u Sarajevu

Upoređivanjem broja upisanih studenata na prvu godinu studija za akademsku 2009/10. godinu sa Planom upisa, vidljivo je da većina fakulteta upisuje veći broj studenata nego što je predviđeno Planom upisa (Tabela 4.), a upoređujući i ostale akademske godine prikazane na tabeli, može se istaći da je stalno prisutna disproporcija između broja upisanih studenata i Plana upisa.

Fakultet političkih nauka u akademskoj 2009/10. god., u odnosu na Plan upisa, upisao je znatno veći broj studenata (310,66 %), potom slijede Arhitektonski fakultet (262,22 %), Veterinarski fakultet (247,77%), Elektrotehnički fakultet (246,08%), Poljoprivredni fakultet (212,00%), Medicinski fakultet (210,90%) i Fakultet za saobraćaj i komunikacije (204,80%).

Akademija scenskih umjetnosti i Filozofski fakultet u akademskoj 2009/10. god., u odnosu na Plan upisa, upisali su manje studenata (54,55%, odnosno 8,15%).

Ukupan broj upisanih studenata Univerziteta u Sarajevu u akademskoj 2009/10.godini, u odnosu na Plan, veći je za 4.926 studenata (147%) .

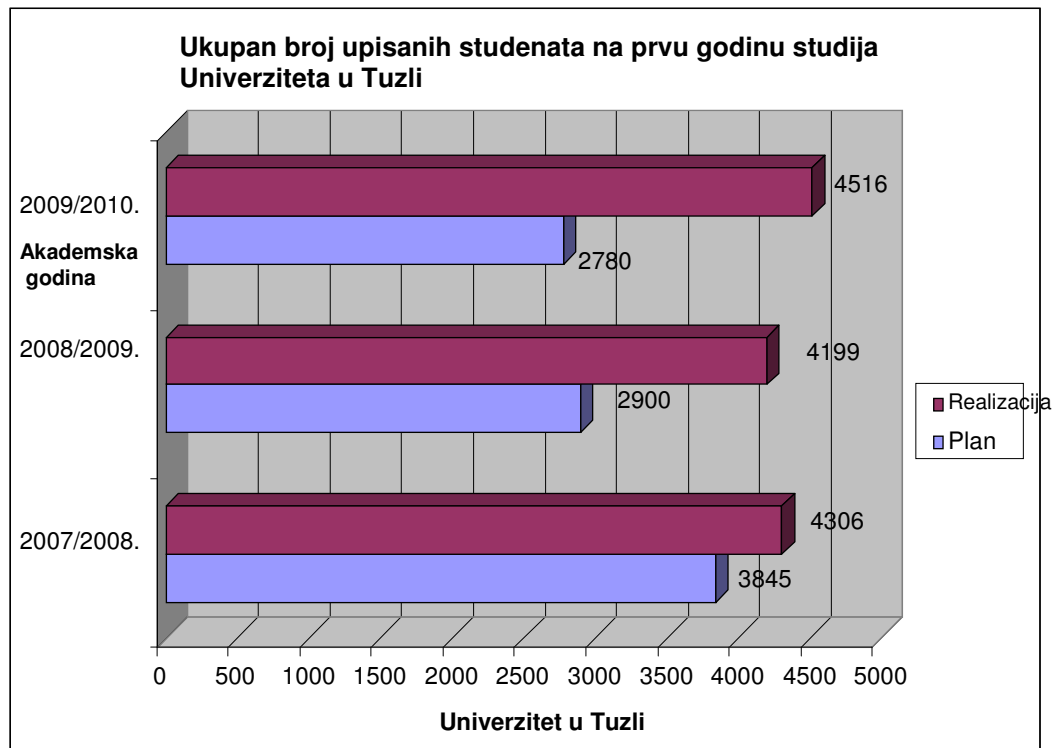
**Tabela 5. Pregled planiranih i upisanih studenata na prvu godinu studija
Univerzitet u Tuzli**

Red.br.	Naziv fakulteta	Akademska godina 2007/08.			Akademska godina 2008/09.			Akademska godina 2009/10.		
		Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika
1.	Akademija dramskih umjetnosti	30	26	86,67%	15	10	66,67%	35	15	42,86%
2.	Ekonomski fakultet	150	689	111,33%	90	678	753,34%	440	656	149,09%
3.	Elektrotehnički fakultet	540	224	127,59%	390	213	54,62%	135	221	163,71%
4.	Edukacijsko-rehabilitacijski	150	167	149,33%	135	115	85,18%	135	183	135,56%
5.	Farmaceutski fakultet	160	171	83,75%	90	189	210,00%	60	181	301,67%
6.	Filozofski fakultet	90	858	190,00%	90	715	794,45%	475	683	143,79%
7.	Fakultet sporta i tjelesnog odgoja	990	134	86,67%	535	134	25,05%	120	94	78,34%
8.	Mašinski fakultet	150	180	120,00%	175	216	123,43%	135	228	168,89%
9.	Medicinski fakultet	210	327	155,71%	210	292	139,05%	270	402	148,89%
10.	Pravni fakultet	360	569	158,06%	240	576	240,00%	240	578	240,84%
11.	Prirodno-matematički fakultet	225	260	115,56%	225	265	117,78%	275	324	117,82%
12.	Rudarsko-geološko građevinski	415	421	101,45%	330	499	151,22%	235	604	257,02%
13.	Tehnološki fakultet	375	280	74,67%	375	299	79,74%	225	347	154,23%
	Ukupno:	3.845	4.306	112	2.900	4.199	145	2.780	4.516	162

*Podaci o planiranom broju studenata preuzeti su sa web stranica univerziteta i odnose se na prvi upisni rok

*Podaci o broju upisanih studenata za 2009/2010. godinu je zbirni i preuzet je iz Saopćenja FZS-a, broj 12.3 od 1.2.2010. god.

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na Univerzitetu u Tuzli

Upoređivanjem broja upisanih studenata na prvu godinu studija za akademsku 2009/10. godinu sa Planom upisa za navedeni period, utvrđeno je da većina fakulteta upisuje više studenata nego što je to predviđeno Planom upisa. (Tabela 5.)

Farmaceutski fakultet je u akademskoj 2009/10. god., u odnosu na Plan upisa, upisao znatno veći broj studenata od planiranog (301,67%).

Rudarsko-geološko građevinski fakultet, Pravni fakultet, Mašinski fakultet, Elektrotehnički fakultet, Tehnološki fakultet, Ekonomski fakultet i Medicinski fakultet su, također, upisali znatno veći broj studenata od planiranog.

Ukupan broj upisanih studenata Univerziteta u Tuzli u akademskoj 2009/10. godini, u odnosu na Plan, veći je za 1.736 studenata (162%).

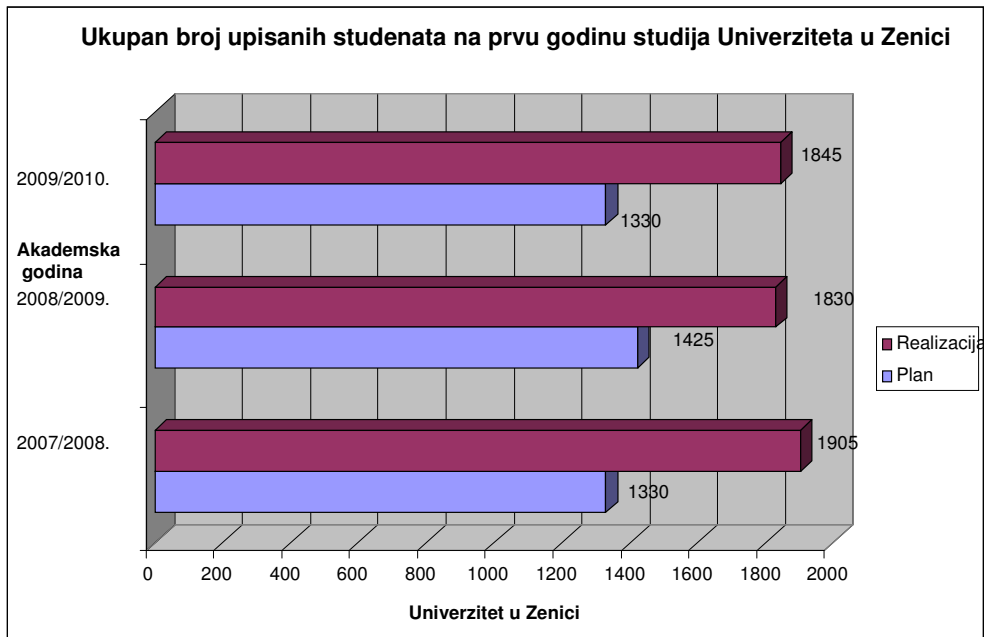
**Tabela 6. Pregled planiranih upisanih studenata na prvu godinu studija
Univerzitet u Zenici**

Red.br.	Naziv fakulteta	Akademska godina 2007/08.			Akademska godina 2008/09.			Akademska godina 2009/10.		
		Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika
1.	Ekonomski fakultet	250	325	130,00%	250	292	116,80%	250	287	114,80%
2.	Fakultet za metalurgiju i metale	100	189	189,00%	125	203	162,40%	105	210	200,00%
3.	Islamski pedagoški fakultet	110	127	115,45%	135	175	129,63%	150	213	142,00%
4.	Mašinski fakultet	220	308	140,00%	240	326	135,84%	320	360	112,50%
5.	Pravni fakultet	340	363	127,06%	340	370	108,83%	240	351	146,25%
6.	Pedagoški fakultet	240	432	151,25%	240	355	147,92%	200	303	151,50%
7.	Zdravstveni fakultet	70	161	230,00%	95	109	114,74%	65	121	186,15%
	Ukupno:	1.330	1.905	143	1.425	1.830	128	1.330	1.845	139

*Podaci o planiranom broju studenata preuzeti su sa web stranica univerziteta i odnose se na prvi upisni rok

*Podaci o broju upisanih studenata za 2009/2010. godinu je zbirni i preuzet je iz Saopćenja FZS-a, broj 12.3 od 1.2.2010. god.

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na Univerzitetu u Zenici

Upoređivanjem broja upisanih studenata na prvu godinu studija za akademsku 2009/10. godinu sa Planom upisa za navedeni period, utvrđeno je da većina fakulteta upisuje više studenata nego što je to predviđeno Planom upisa. (Tabela 6.)

Fakultet za metalurgiju i metale je u akademskoj 2009/10. godini upisao znatno veći broj studenata od planiranog broja (200%).

Ostali fakulteti u sastavu Univerziteta u Zenici u akademskoj 2009/10. god., u odnosu na Plan, upisali su u prosjeku 12,5-86% studenata više od planiranog broja.

Ukupan broj upisanih studenata Univerziteta u Zenici u akademskoj 2009/10. godini, u odnosu na Plan, veći je za 465 studenata (139%).

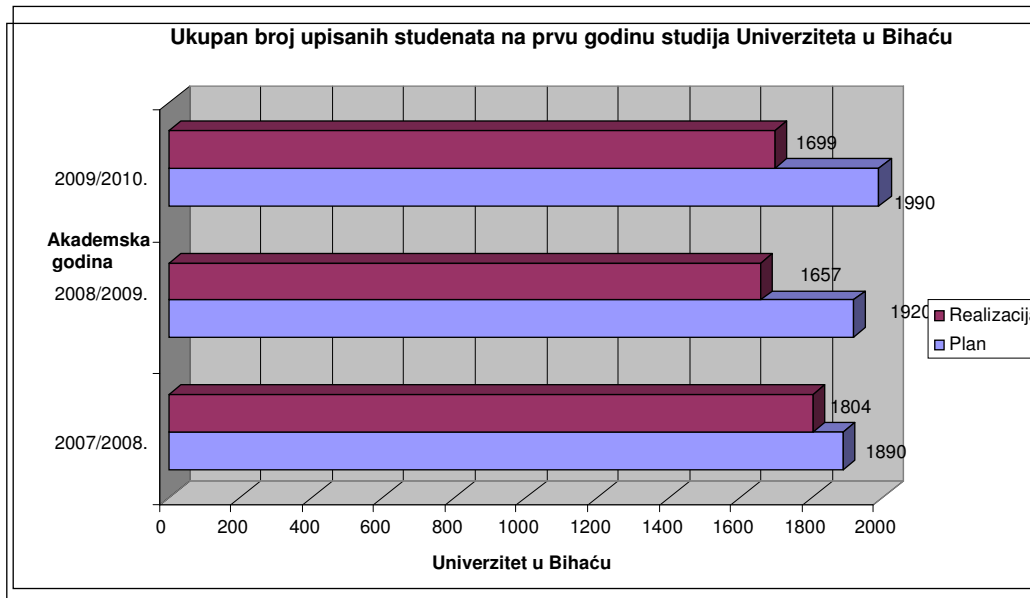
**Tabela 7. Pregled planiranih i upisanih studenata na prvu godinu studija
Univerzitet u Bihaću**

Red.br.	Naziv fakulteta	Akademska godina 2007/08.			Akademska godina 2008/09.			Akademska godina 2009/10.		
		Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika
1.	Biotehnički	180	194	107,78%	220	250	113,64%	200	266	133,00%
2.	Ekonomski fakultet	330	353	106,97%	270	291	107,78%	240	249	103,75%
3.	Islamski pedagoški fakultet	60	58	96,67%	60	55	91,67%	60	75	125,00%
4.	Pravni fakultet	380	255	90,53%	380	180	47,37%	200	199	99,50%
5.	Pedagoški fakultet	260	344	98,08%	180	278	154,45%	450	339	75,34%
6.	Tehnički fakultet	400	386	96,50%	530	351	66,23%	530	342	64,53%
7.	Visoka zdravstvena škola	280	214	76,43%	280	252	90,00%	310	229	73,87
	Ukupno:	1.890	1.804	95	1.920	1.657	86	1.990	1.699	85

*Podaci o planiranom broju studenata preuzeti su sa web stranica univerziteta i odnose se na prvi upisni rok

*Podaci o broju upisanih studenata za 2009/2010. godinu je zbirni i preuzet je iz Saopćenja FZS-a, broj 12.3 od 1.2.2010. godine

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na Univerzitetu u Bihaću

Upoređivanjem broja upisanih studenata na prvu godinu studija za akademsku 2009/10. godinu sa Planom upisa za navedeni period, utvrđeno je da većina fakulteta upisuje manje studenata nego što je to predviđeno Planom upisa, osim Biotehničkog i Islamskog pedagoškog fakulteta koji bilježe rast upisa od 33%, odnosno 25% više u odnosu na Plan upisa. (Tabela 7.)

Ukupan broj upisanih studenata Univerziteta u Bihaću u akademskoj 2009/10. godini, u odnosu na Plan, manji je za 291 studenta (85%).

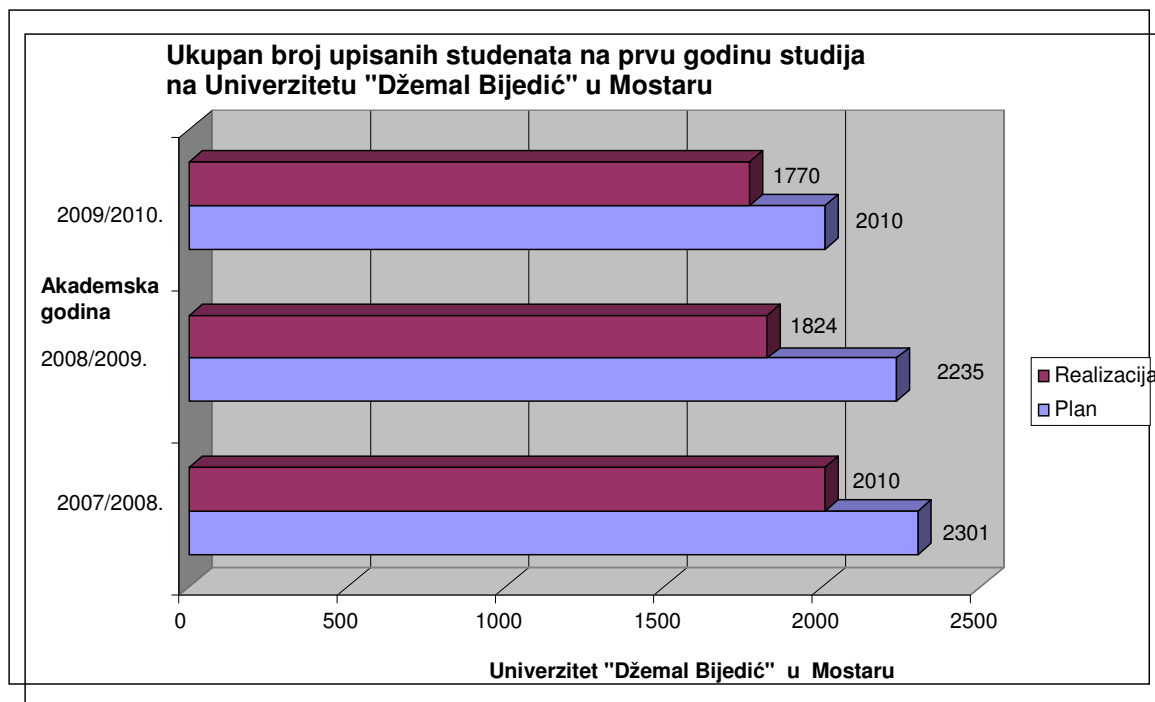
**Tabela 8. Pregled planiranih i upisanih studenata na prvu godinu studija
Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru**

Red.br.	Naziv fakulteta	Akademska godina 2007/08.			Akademska godina 2008/09.			Akademska godina 2009/10.		
		Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika
1.	Agromediteranski fakultet	170	114	67,06%	180	122	67,78%	200	148	74,00%
2.	Fakultet humanističkih nauka	261	265	101,53%	265	197	74,34%	300	208	69,34%
3.	Fakultet informacionih tehnologija	310	414	133,55%	310	453	146,13%	310	323	104,19%
4.	Fakultet za poslovni menadžment	350	327	93,43%	350	278	79,43%	350	212	60,57%
5.	Građevinski fakultet	185	183	98,92%	150	108	72,00%	150	165	110,00%
6.	Mašinski fakultet	140	69	49,29%	160	86	53,75%	340	174	51,17%
7.	Nastavnički fakultet	665	431	64,81%	570	426	74,74%	220	383	174,09%
8.	Pravni fakultet	220	207	93,43%	250	154	61,60%	140	157	112,14%
	Ukupno:	2.301	2.010	87	2.235	1.824	82	2.010	1.770	88

*Podaci o planiranom broju studenata preuzeti su sa web stranica univerziteta i odnose se na prvi upisni rok

*Podaci o broju upisanih studenata za 2009/2010. godinu je zbirni i preuzet je iz Saopćenja FZS-a, broj 12.3 od 1.2.2010. god.

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru

Upoređivanjem broja upisanih studenata na prvu godinu studija za akademsku 2009/10. godinu sa Planom upisa za navedeni period, utvrđeno je da je upisano manje studenata nego što je to predviđeno Planom upisa. (Tabela 8.)

Nastavnički fakultet na Univerzitetu bilježi najveći porast u akademskoj 2009/10. god. u odnosu na Plan upisa studenata (174%).

Najmanje je studenata upisano na Mašinskom fakultetu (51,17%), Fakultetu za poslovni menadžment (60,57%), Fakultetu humanističkih nauka (69,34%) i Agromediterranskom fakultetu (74%) u odnosu na Plan upisa studenata.

Ukupan broj upisanih studenata Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru u akademskoj 2009/10. godini, u odnosu na Plan, manji je za 240 studenata (88%).

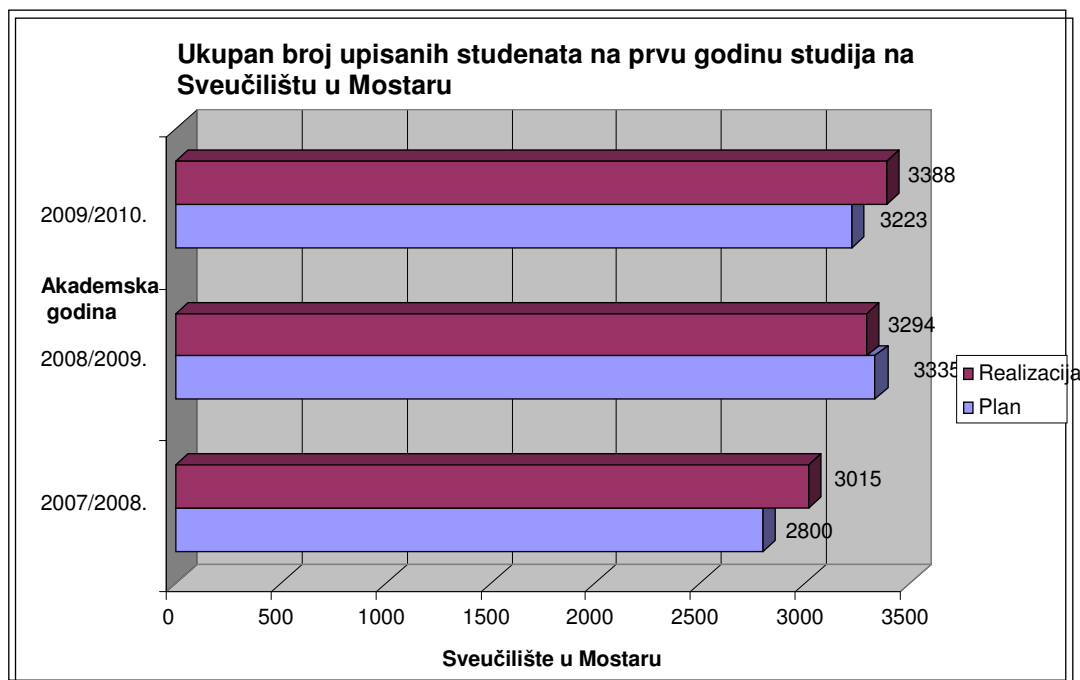
Tabela 9. Pregled planiranih i upisanih studenata na prvu godinu studija Sveučilište u Mostaru

Red.br.	Naziv fakulteta	Akademska godina 2007/08.			Akademska godina 2008/09.			Akademska godina 2009/10.		
		Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika	Plan	Realizacija	Razlika
1.	Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet	120	132	110,00%	140	161	115,00%	140	192	137,14%
2.	Akademija likovnih umjetnosti	15	15	100,00%	15	19	126,67%	15	20	133,34%
3.	Ekonomski fakultet	450	858	190,67%	850	954	112,24%	700	809	115,57%
4.	Filozofski fakultet	650	525	80,77%	650	538	82,77%	630	756	120,00%
5.	Fakultet prirodoslovnih matematičkih i odgojnih znanosti	620	498	80,32%	650	571	87,85%	672	544	80,95%
6.	Fakultet zdravstvenih studija	110	142	129,09%	110	191	173,64%	155	182	117,42%
7.	Građevinski fakultet	100	145	145,00%	100	110	110,00%	100	134	134,00%
8.	Medicinski fakultet	45	68	151,11%	50	68	136,00%	50	68	136,00%
9.	Pravni fakultet	430	380	88,37%	430	394	91,63%	430	377	87,67%
10.	Fakultet strojarstva i računarstva	260	252	96,92%	340	288	84,71%	340	306	90,00%
Ukupno:		2.800	3.015	108	3.335	3.294	99	3.232	3.388	105

*Podaci o planiranom broju studenata preuzeti su sa web stranica univerziteta i odnose se na prvi upisni rok

*Podaci o broju upisanih studenata za 2009/2010. godinu je zbirni i preuzet je iz Saopćenja FZS-a, broj 12.3 od 1.2.2010. god.

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na Sveučilištu u Mostaru

Upoređivanjem broja upisanih studenata na prvu godinu studija za akademsku 2009/10. godinu sa Planom upisa za navedeni period, utvrđeno je da većina fakulteta upisuje više studenata nego što je to predviđeno Planom upisa. (Tabela 9.)

Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet, Medicinski fakultet, Građevinski fakultet, Akademija likovnih umjetnosti i Filozofski fakultet upisali su znatno veći broj studenata od planiranog (od 120% do 137%).

Najmanje je studenata upisano na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, Pravnom fakultetu, Fakultetu strojarstva i računarstva (od 81% do 90%) u odnosu na Plan upisa.

Ukupan broj upisanih studenata Sveučilišta u Mostaru u akademskoj 2009/10. godini, u odnosu na Plan, veći je za 156 studenata (105%).

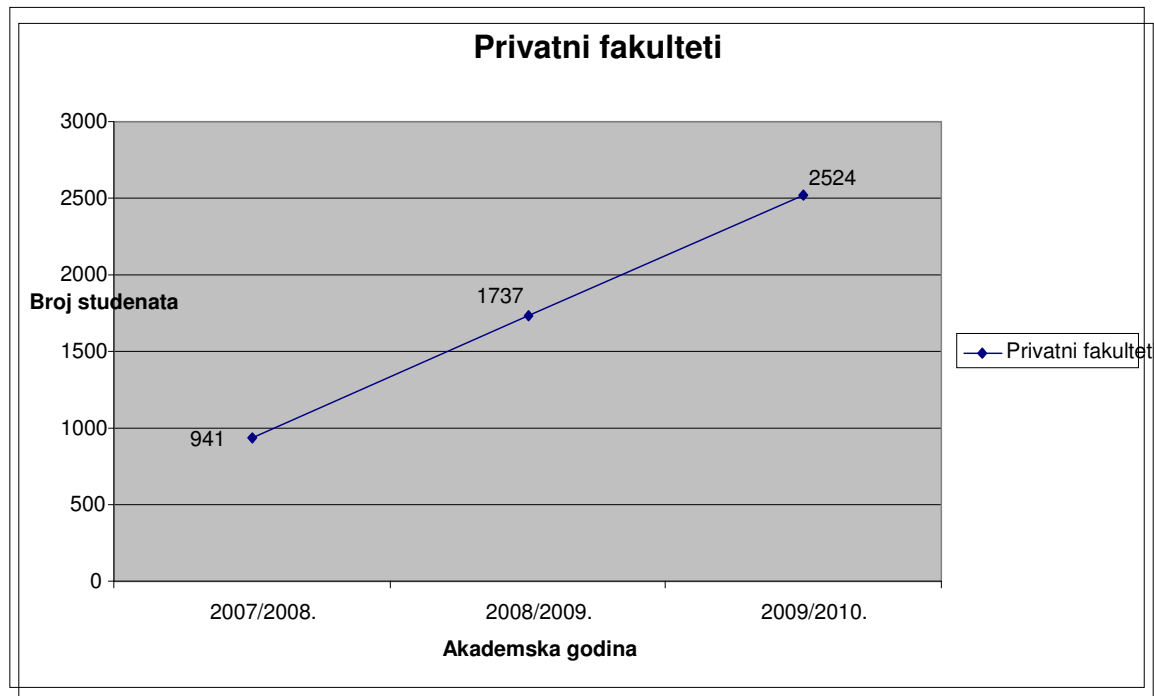
2.1.5. PREGLED UPISA NA PRVU GODINU STUDIJA NA PRIVATNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Tabela 10. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na prvu godinu studija
Privatni fakulteti

Red. br.	Naziv visokoškolske institucije	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	Sarajevska škola za nauku i tehnologiju	72	103	108
2.	Internacionalni univerzitet Philip Noel-Baker Sarajevo	15	29	19
3.	Internacionalni univerzitet u Sarajevu	264	381	671
4.	Fakultet za javnu upravu Sarajevo	101	138	92
5.	Američki univerzitet u BiH	109	118	124
6.	Fakultet informacijskih tehnologija i digitalne ekonomije			20
7.	Fakultet međunarodnih finansija i bankarstva			41
	Fakultet međunarodnog prava i diplomatije			63
8.	Univerzitet Apeiron	94	478	527
9.	Fakultet poslovne ekonomije	57	222	235
10.	Fakultet poslovne informatike	20	71	101
11.	Fakultet pravnih nauka	17	56	65
	Fakultet zdravstvene njege		129	126
12.	Univerzitet u Travniku	286	490	732
13.	Ekonomski fakultet	47	99	114
14.	Grafički fakultet	53	57	32
15.	Kineziološko–edukacijski fakultet	40	36	91
16.	Fakultet za menadžment i turizam	71	122	109
17.	Pravni fakultet	50	124	203
18.	Fakultet za privrednu i tehničku logistiku	25	52	22
19.	Saobraćajni fakultet			109
	Visoka zdravstvena škola			52
20.	Internacionalni Burch univerzitet Sarajevo			194
21.	Fakultet obrazovanja			113
22.	Fakultet ekonomije			52
23.	Fakultet za inženjerstvo i prirodne nauke			29
	Fakultet društvenih znanosti dr. M. Brkića Međugorje			57
	Ukupno privatnih fakulteta:	941	1.737	2.524

*Podaci o broju upisanih studenata za 2009/2010. godinu je zbirni i preuzet je iz Saopćenja FZS-a, broj 12.3 od 1.2.2010. god i dostavljenih informacija od strane privatnih fakulteta

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na privatnim fakultetima

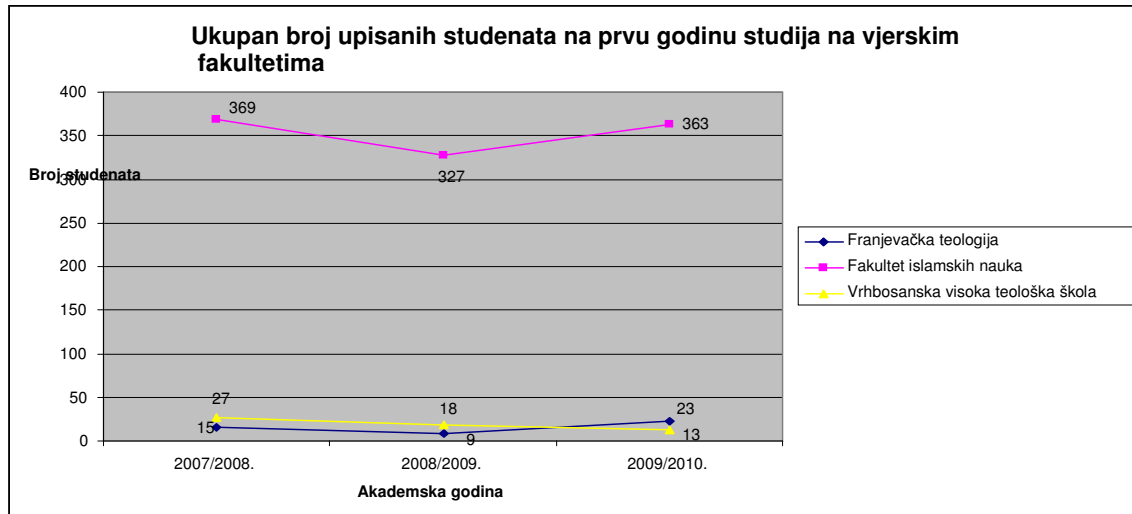
- Akademska 2009/2010. godina pokazuje znatno povećanje upisa studenata na I godinu studija na svim univerzitetima/fakultetima izuzev na Internacionalnom univerzitetu Philip Noel-Baker u Sarajevu i Fakultetu za javnu upravu Sarajevo – smanjenje za 35%, odnosno 33,8% u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu.
- Ukupno povećanje upisa na prvu godinu studija na privatnim fakultetima na nivou Federacije BiH u akademskoj 2009/2010. godini iznosi 45,30 % u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu, i čak 168% u odnosu na akademsku 2007/2008. godinu.
- Najveće povećanje upisa od 76% bilježi Internacionalni univerzitet u Sarajevu, potom Univerzitet u Travniku sa povećanjem upisa od 49,4% u akademskoj 2009/2010. godini u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu.

2.1.6. PREGLED UPISA NA PRVU GODINU STUDIJA NA VJERSKIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Tabela 11. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na prvu godinu studija
Vjerski fakulteti

Red. br.	Naziv visokoškolske institucije	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	Franjevačka teologija	15	9	23
2.	Fakultet islamskih nauka	369	327	363
3.	Vrhbosanska visoka teološka škola	27	18	13
	Ukupno:	411	354	399

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na prvu godinu studija na vjerskim fakultetima

- Poređenjem pokazatelja u tekućoj akademskoj 2009/2010. godini sa podacima iz prethodne dvije akademske godine, može se konstatovati da je povećan broj upisanih studenata u prvu godinu studija na Franjevačkoj teologiji i na Fakultetu islamskih nauka, a smanjen broj na Vrhbosanskoj visokoj teološkoj školi.

3. UKUPAN BROJ UPISANIH STUDENATA NA SVE GODINE STUDIJA

Analiza sa tabelama i grafikonima o ukupnom broju upisanih studenata na sve godine studija, koje donose pokazatelje koji se odnose na fakultete javnih i privatnih visokoškolskih ustanova, te viših i vjerskih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine, urađena je za tri posljednje akademske godine 2007/08., 2008/09. i 2009/10. Korišteni su podaci Federalnog zavoda za statistiku i podaci koje su nam dostavile visokoškolske ustanove.

Na području Federacije BiH, u akademskoj 2009/2010. godini ukupan broj upisanih studenata na sve godine studija iznosio je 71.151 student, što čini povećanje od 1,52% u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu.

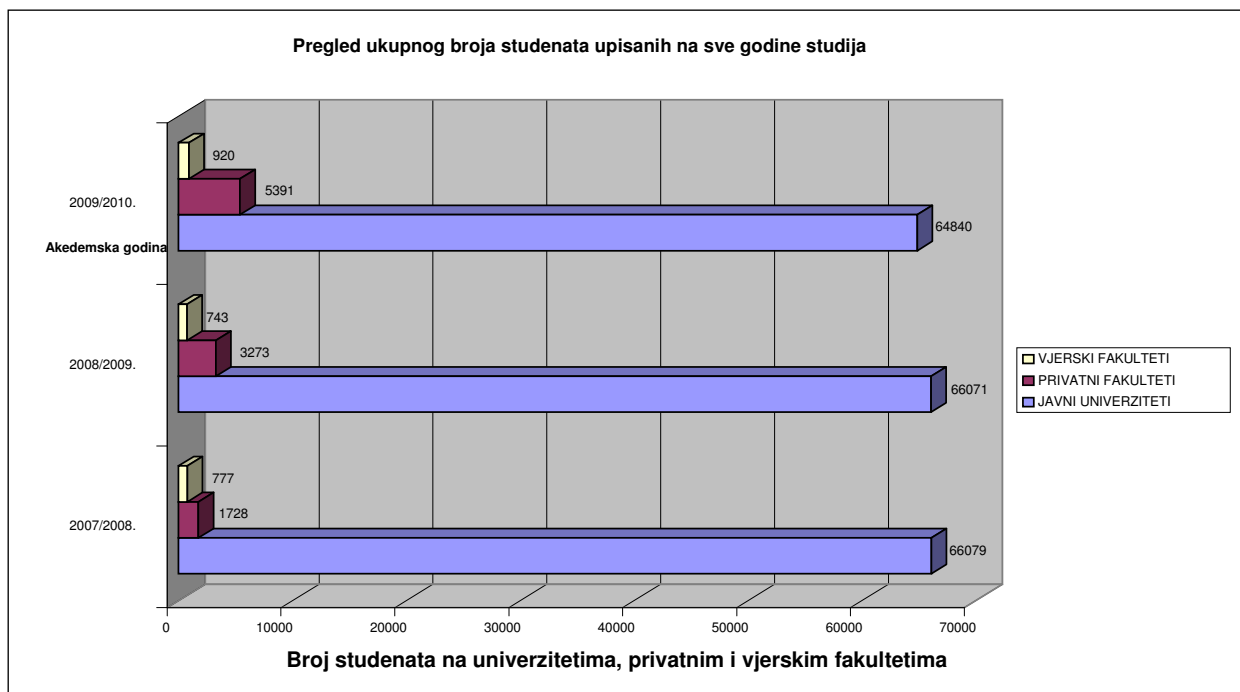
Trend povećanja ukupnog broja upisanih studenata studija je najizrazitiji na privatnim visokoškolskim ustanovama i, u akademskoj 2009/2010. godini, to povećanje iznosi 64,7% u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu.

3.1. Upis studenata na sve godine studija na visokoškolskim ustanovama u Federaciji BiH

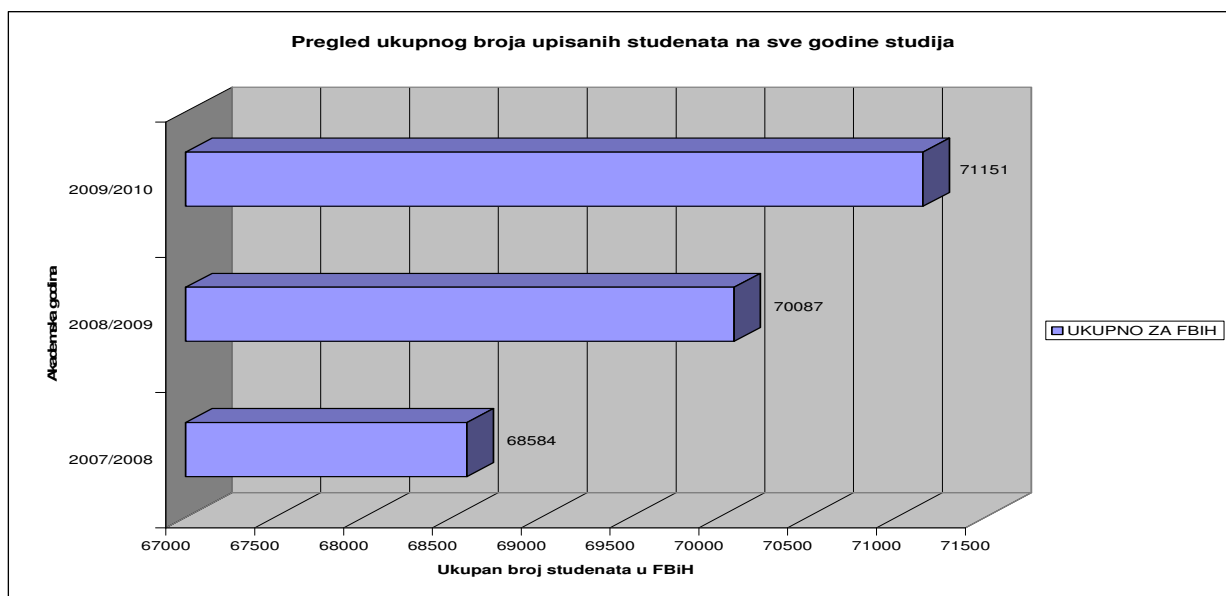
Tabela 12. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija

Red. br.	Univerziteti i privatni fakulteti	Akademska godina		
		2007/2008.	2008/2009.	2009/2010.
1.	Univerzitet u Sarajevu-Javni	32.595	29.260	29.081
	Privatni fakulteti	891	1.265	1.986
	Vjerski fakulteti	777	743	920
	Ukupno:	34.264	31.268	31.987
2.	Univerzitet u Bihaću	4.667	4.907	4.856
3.	Univerzitet u Zenici	4.171	4.226	4.408
4.	Univerzitet u Tuzli-Javni	12.533	13.188	13.586
	Privatni fakulteti	130	239	344
	Ukupno:	12.663	13.427	13.930
5.	Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru	5.120	4.970	4.611
6.	Sveučilište u Mostaru	6.993	7.751	8.298
7.	Privatne visokoškolske ustanove u Travniku	707	1.769	2.992
8.	Fakultet društvenih znanosti dr. M. Brkića Međugorje			69
	UKUPNO JAVNI UNIVERZITETI:	66.079	66.071	64.840
	UKUPNO PRIVATNI FAKULTETI:	1.728	3.273	5.391
	UKUPNO VJERSKI FAKULTETI:	777	743	920
	<u>UKUPNO ZA FEDERACIJU BIH:</u>	<u>68.584</u>	<u>70.087</u>	<u>71.151</u>

Grafički prikaz: Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija

Grafički prikaz: Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija—ukupno za Federaciju BiH

- Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, evidentan je trend povećanja ukupnog broja upisanih studenata na VŠU u Federaciji Bosne i Hercegovine za posljednje tri akademske godine, tj. povećanje od 1,42% u akademskoj 2009/2010.

godini u odnosu na akademsku 2008/2009. godinu i povećanje od 3,64% u odnosu na akademsku 2007/2008. godinu.

- Trend povećanja ukupnog broja upisanih studenata bilježe samo privatni i vjerski fakulteti, dok je kod javnih visokoškolskih ustanova prisutna tendencija pada.
- Javni univerziteti su imali ujednačen ukupni broj upisanih studenata u akademskoj 2007/08. i 2008/09. godini, dok je u akademskoj 2009/10. godini evidentan pad ukupnog broja upisanih studenata za 1,86%, ili u apsolutnom iznosu od 1.231 studenta manje u odnosu na te dvije prethodne akademske godine.

3.2 PREGLED UPISA STUDENATA NA SVE GODINE STUDIJA NA VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Ovaj pregled upisa studenata na sve godine studija na visokoškolskim ustanovama u Federaciji BiH je pripremljen na osnovu podataka dostavljenih od Federalnog zavoda za statistiku, te javnih i privatnih visokoškolskih ustanova. Pregled uključuje I, II, III i integrisani ciklus po Bolonjskom procesu, kao i studente koji još studiraju po starom ili predbolonjskom programu studija.

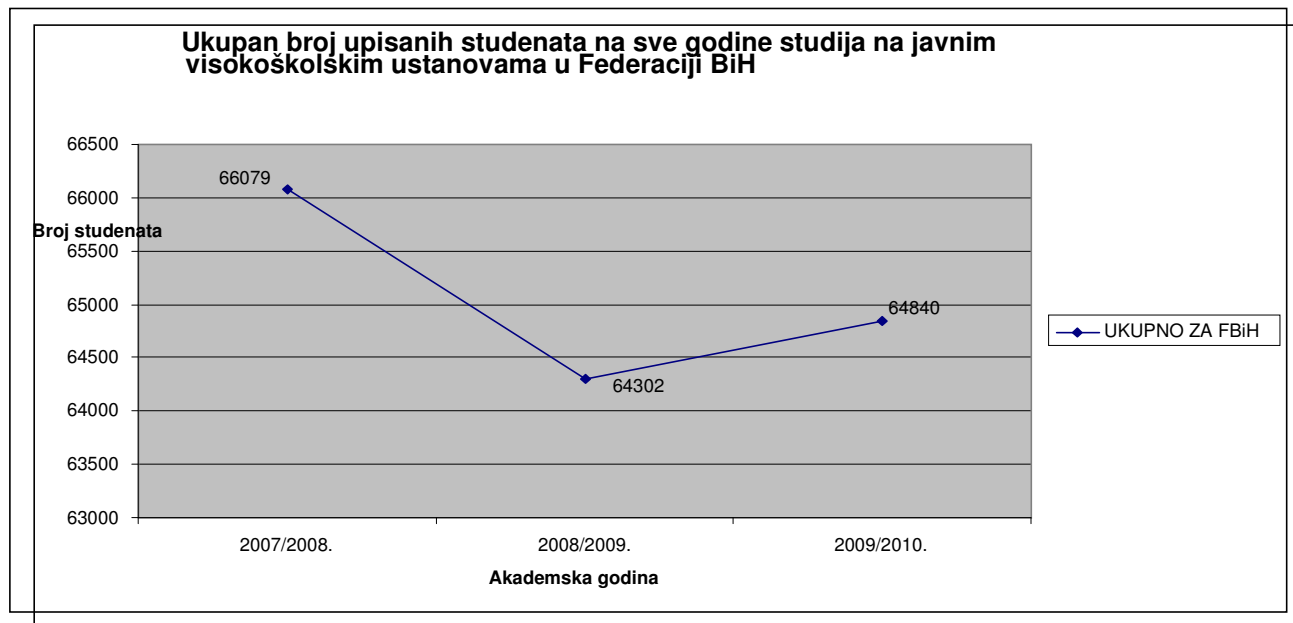
Za javne visokoškolske ustanove pregled je urađen i po Frascati klasifikaciji za sedam naučnih oblasti, i to: prirodne nauke, tehničke nauke, biomedicina i zdravstvo, biotehničke nauke, društvene nauke, humanističke nauke i umjetnost. Ova klasifikacija je namijenjena za praćenje podataka u javnom sektoru u području visokog obrazovanja, nauke i tehnologije, a navedena naučna područja se koriste isključivo u svrhu nacionalne i međunarodne uporedivosti, kao i za buduće evropske projekte.

3.2.1. PREGLED UPISA NA SVE GODINE STUDIJA NA JAVNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA FEDERACIJI BIH

Tabela 13. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija na javnim visokoškolskim ustanovama u Federaciji BiH

Red. br.	Javni univerziteti	Akademska godina		
		2007/2008.	2008/2009.	2009/2010.
1.	Univerzitet u Sarajevu	32.595	29.260	29.081
2.	Univerzitet u Bihaću	4.667	4.907	4.856
3.	Univerzitet u Zenici	4.171	4.226	4.408
4.	Univerzitet u Tuzli	12.533	13.188	13.586
5.	Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru	5.120	4.970	4.611
6.	Sveučilište u Mostaru	6.993	7.751	8.298
	UKUPNO ZA FEDERACIJU BIH:	66.079	64.302	64.840

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na sve godine studija na javnim VŠU u Federaciji BiH

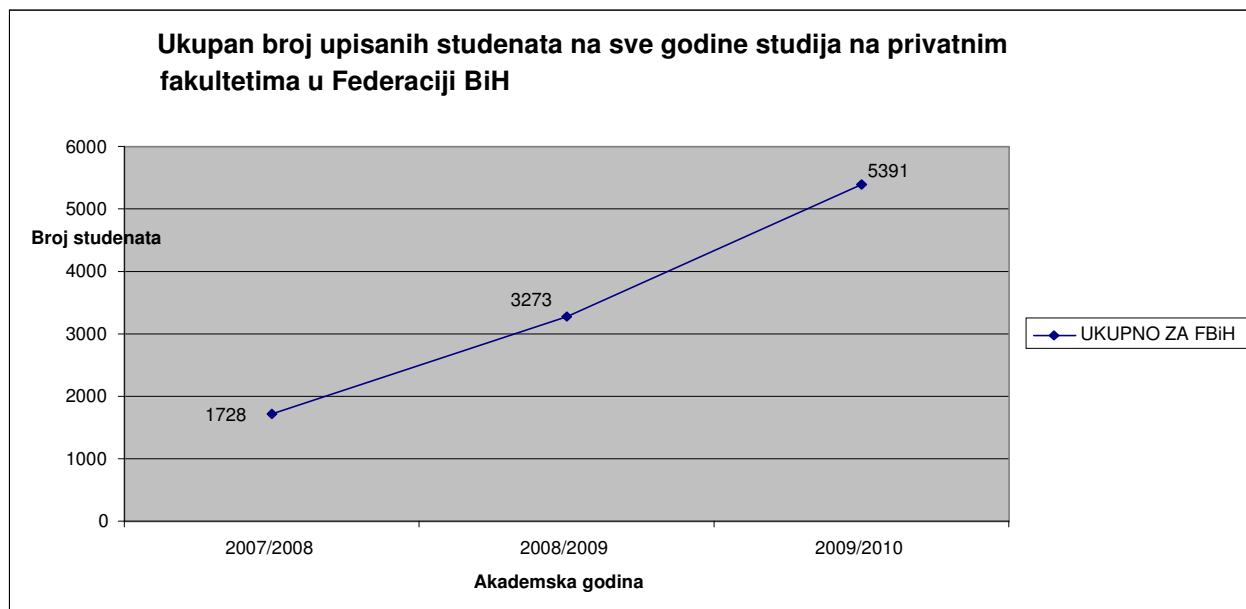
- Ukupno uzevši, javne visokoškolske ustanove u Federaciji BiH imaju trend smanjenja ukupnog broja upisanih studenata za posljednje dvije akademske godine u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Najveći porast u protekle tri godine bilježi Sveučilište u Mostaru sa 7% većim ukupnim brojem upisanih studenata u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, i čak 18,7% većim brojem u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Rast ukupnog broja upisanih studenata na sve godine bilježe i Univerzitet u Tuzli sa povećanjem od 3% u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, te povećanje od 7,7% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Trend rasta prisutan je i na Univerzitetu u Zenici sa povećanjem ukupnog broja upisanih studenata od 4,3% u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, i povećanjem od 5,7% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Univerzitet u Bijaću bilježi porast ukupnog broja studenata u odnosu na 2007/08. godinu, ali smanjenje od 1% u odnosu na akademsku 2008/09. godinu.
- Najveće smanjenje ukupnog broja upisanih studenata na sve godine bilježi Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, i to 7,2% manje u odnosu na akademsku 2008/09. godinu i 10% manje u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Na Univerzitetu u Sarajevu prisutan je pad ukupnog broja upisanih studenata na sve godine, tako da on u akademskoj 2009/10. godini iznosi 0,6% u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, i 10,8% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.

3.2.2. PREGLED UPISA NA SVE GODINE STUDIJA NA PRIVATNIM VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Tabela14. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija na privatnim fakultetima u Federaciji BiH

Red. br.	Privatni fakulteti	Akademska godina		
		2007/2008.	2008/2009.	2009/2010.
1.	Privatni fakulteti u Sarajevu	891	1.265	1.986
2.	Privatni fakulteti u Tuzli	130	239	344
3.	Privatne visokoškolske u Travniku	707	1.769	2.992
4.	Privatni fakultet u Međugorju			69
	UKUPNO ZA FEDERACIJU BIH:	1.728	3.273	5.391

Grafički prikaz: Ukupan broj upisanih studenata na sve godine studija na privatnim fakultetima u Federaciji BiH

- Privatne visokoškolske ustanove bilježe trend velikog porasta ukupnog broja upisanih studenata, tako da povećanje ukupnog broja studenata u akademskoj 2009/10. godini iznosi 64,7%, ili u apsolutnom iznosu 2.118 studenata više.
- Otvaranjem novih privatnih visokoškolskih ustanova i ponudom studijskih programa koji su prilagođeni Bolonjskom procesu, za očekivati je dalji rast ukupnog broja upisanih studenata u narednom periodu.

3.2.3. PREGLED UKUPNOG BROJA UPISANIH STUDENATA NA SVE GODINE STUDIJA NA VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Ukupno:	32.595	29.260	29.081
----------------	---------------	---------------	---------------

Univerzitet u Sarajevu

Tabela 15. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija Univerzitet u Sarajevu

Red. br.	Naziv fakulteta	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	Akademija likovnih umjetnosti	213	197	189
2.	Akademija scenskih umjetnosti	43	41	45
3.	Arhitektonski fakultet	562	564	574
4.	Ekonomski fakultet	5.140	4.010	4.176
5.	Elektrotehnički fakultet	1.241	1.213	1.081
6.	Fakultet kriminalističkih nauka	1.567	1.377	1.373
7.	Fakultet političkih nauka	4.537	4.484	4.516
8.	Fakultet sporta i tjelesnog odgoja	1.040	1.198	900
9.	Fakultet za saobraćaj i komunikacije	733	626	663
10.	Fakultet zdravstvenih studija	1.026	1012	1187
11.	Farmaceutski fakultet	984	1008	983
12.	Filozofski fakultet	2.692	2.035	2061
13.	Građevinski fakultet	701	731	729
14.	Mašinski fakultet	662	716	759
15.	Medicinski fakultet	1.376	1.323	1.237
16.	Muzička akademija	209	218	228
17.	Pedagoška akademija	912	834	980
18.	Poljoprivredni fakultet	758	764	712
19.	Pravni fakultet	5.143	4.154	3.689
20.	Prirodno-matematički fakultet	1.485	1199	1.413
21.	Stomatološki fakultet	572	561	593
22.	Šumarski fakultet	499	485	486
23.	Veterinarski fakultet	500	510	507

- Najveće smanjenje ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija bilježimo na Pravnom fakultetu, tj. 11,19% u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na prethodnu, a 28,27% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.

- Smanjenje ukupnog broja je uočljivo na Ekonomskom fakultetu, Elektrotehničkom fakultetu, Fakultetu kriminalističkih nauka, Fakultetu sporta i tjelesnog odgoja, Fakultetu za saobraćaj i komunikacije, Filozofskom fakultetu i Medicinskom fakultetu.
- Trend povećanja ukupnog broja upisanih studenata je uočljiv na Pedagoškoj akademiji (povećanje od 17,50 % u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na prethodnu 2008/09. godinu), Fakultetu zdravstvenih studija (povećanje od 17,29 % u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na prethodnu 2008/09. godinu), te Mašinskom fakultetu koji bilježi povećanje od 6% za isti period.

Tabela 16. Pregled ukupnog broja upisanih studenata po naučnim oblastima na Univerzitetu u Sarajevu (*Frascati klasifikacija*)

Red. br.	NAUČNA OBLAST	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	PRIRODNE NAUKE	1485	1199	1413
2.	TEHNIČKE NAUKE	3337	3286	3232
3.	BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO	3958	3904	4000
4.	BIOTEHNIČKE NAUKE	1.757	1.759	1705
5.	DRUŠTVENE NAUKE	17.989	15.787	15.228
6.	HUMANISTIČKE NAUKE	3604	2869	3041
7.	UMJETNOST	465	456	462
	UKUPNO:	32.595	29.260	29.081

- Najveće smanjenje bilježimo u oblasti društvenih nauka koje je 15,34% manje u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2007/08. godinu, i 3,54% u odnosu na prethodnu akademsku godinu.
- Smanjenje se uočava i u oblasti prirodnih, tehničkih, biotehničkih i humanističkih nauka.
- Neznatno povećanje od 1% bilježimo u oblasti biomedicine i zdravstva u odnosu na prethodne dvije akademske godine, dok je umjetnost skoro na istom nivou.

Univerzitet u Tuzli

Tabela 17. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija Univerzitet u Tuzli

Red. br.	Naziv fakulteta	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	Akademija dramskih umjetnosti	75	68	55
2.	Ekonomski fakultet	1.849	2.053	2.012
3.	Elektrotehnički fakultet	627	643	659
4.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	484	463	509

5.	Farmaceutski fakultet	508	632	654
6.	Filozofski fakultet	3.260	3.009	2.874
7.	Fakultet sporta i tjelesnog odgoja	357	382	330
8.	Mašinski fakultet	361	469	519
9.	Medicinski fakultet	1.387	1495	1.626
10.	Pravni fakultet	1.362	1.513	1.627
11.	Prirodno-matematički fakultet	903	850	844
12.	Rudarsko-geološko građevinski fakultet	804	949	1.111
13.	Tehnološki fakultet	556	662	766
	Ukupno:	12.533	13.188	13.586

- Osm fakulteta bilježi porast ukupnog broja upisanih studenata, jedan relativno povećanje, a kod pet fakulteta prisutan je pad kroz sve tri akademske godine.
- Najveći porast bilježe Rudarsko–geološko građevinski i Tehnološki fakultet od 17,07%, odnosno 15,70% u odnosu na prethodnu 2008/09. godinu, a čak 38,18%, odnosno 37,76% u odnosu na 2007/08. godinu.
- Najveći pad ukupnog broja upisanih studenata prisutan je na Akademiji dramskih umjetnosti i Filozofskom fakultetu koji iznosi 23,63% odnosno 4,48% u odnosu na prethodnu 2008/09. godinu, a 26,66% odnosno 11,84% u odnosu na 2007/08. godinu.

Tabela 18. Pregled ukupnog broja upisanih studenata po naučnim oblastima na Univerzitetu u Tuzli (*Frascati klasifikacija*)

Red. br.	NAUČNA OBLAST	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	PRIRODNE NAUKE	903	850	844
2.	TEHNIČKE NAUKE	2.348	2.723	3.055
3.	BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO	1.895	2.127	2.280
4.	BIOTEHNIČKE NAUKE	0	0	0
5.	DRUŠTVENE NAUKE	4.052	4.411	4.478
6.	HUMANISTIČKE NAUKE	3.260	3.009	2.874
7.	UMJETNOST	75	68	55
	UKUPNO:	12.533	13.188	13.586

- Najveće smanjenje bilježimo u oblasti umjetnosti, humanističkih i prirodnih nauka koje iznosi 19,12%, 4,49% i 0,71% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2007/08. godinu, te 26,67%, 11,84% i 6,53% u odnosu na prethodnu akademsku godinu.
- Najveće povećanje uočavamo u oblasti tehničkih nauka, biomedicine i zdravstva i društvenih nauka koje iznosi 30,11%, 20,32% i 10,51% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu.

Univerzitet u Zenici

Tabela 19. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija Univerzitet u Zenici

Red. br.	Naziv fakulteta	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	Ekonomski fakultet	726	879	950
2.	Fakultet za metalurgiju i metale	242	249	279
3.	Islamski pedagoški fakultet	383	416	511
4.	Mašinski fakultet	442	424	499
5.	Pravni fakultet	708	842	909
6.	Pedagoški fakultet	1.295	1050	952
7.	Zdravstveni fakultet	375	366	308
	Ukupno:	4.171	4.226	4.408

- Ukupno uzevši, iz pregleda je vidljivo stalno povećanje broja upisanih studenata na Univerzitetu u Zenici kroz sve tri akademske godine.
- Najveće povećanje bilježimo kod Islamskog pedagoškog fakulteta i Fakulteta za metalurgiju i metale, i to povećanje od 22,83%, odnosno 12,04% u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na prethodnu akademsku godinu. Povećanje je uočljivo i kod Pravnog i Ekonomskog fakulteta i iznosi 8%.
- Smanjenje ukupnog broja upisanih studenata bilježe Zdravstveni i Pedagoški fakultet s manjim brojem od 15,84% odnosno 9,33% u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu.

Tabela 20. Pregled ukupnog broja upisanih studenata po naučnim oblastima na Univerzitetu u Zenici (*Frascati klasifikacija*)

Red. br.	NAUČNA OBLAST	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	PRIRODNE NAUKE	0	0	0
2.	TEHNIČKE NAUKE	684	673	778
3.	BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO	375	366	308
4.	BIOTEHNIČKE NAUKE	0	0	0
5.	DRUŠTVENE NAUKE	1.434	1.721	1.859
6.	HUMANISTIČKE NAUKE	1.678	1.466	1.463
7.	UMJETNOST	0	0	0
	UKUPNO:	4.171	4.226	4.408

- Najveće smanjenje bilježimo u naučnim oblastima medicine i zdravstva i humanističkih nauka, odnosno pad od 15,85% i 0,2% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, te 17,87% i 12,81% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.

- Najveće povećanje uočavamo u oblasti tehničkih i društvenih nauka, koje iznosi 15,6%, odnosno 8,2% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu.

Univerzitet u Bihaću

Tabela 21. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija Univerzitet u Bihaću

Red. br.	Naziv fakulteta	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10
1.	Biotehnički fakultet	425	497	482
2.	Ekonomski fakultet	1.191	1.098	989
3.	Islamski pedagoški fakultet	145	168	201
4.	Pravni fakultet	737	668	650
5.	Pedagoški fakultet	815	977	1.192
6.	Tehnički fakultet	822	931	735
7.	Visoka zdravstvena škola	532	568	607
	Ukupno:	4.667	4.907	4.856

- Mada trend ukupnog broja upisanih studenata na Univerzitetu u Bihaću pokazuje rast kroz sve tri analizirane godine, na Ekonomskom, Pravnom i Tehničkom fakultetu je prisutan trend smanjenja ukupnog broja upisanih studenata u tom periodu.
- Analizirajući akademsku 2009/10. godinu, najveći porast bilježimo na Pedagoškom fakultetu (22%), Islamskom pedagoškom fakultetu (19,64%) i Visokoj zdravstvenoj školi (6,86%) u odnosu na prethodnu akademsku godinu.
- Kroz sve tri godine, trend smanjenja ukupnog broja upisanih studenata je prisutan na Tehničkom, Ekonomskom i Pravnom fakultetu koji na Tehničkom fakultetu iznosi 21,05% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na prethodnu, i 10,5% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.

Tabela 21. Pregled ukupnog broja upisanih studenata po naučnim oblastima na Univerzitetu u Bihaću (*Frascati klasifikacija*)

Red. br.	NAUČNA OBLAST	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	PRIRODNE NAUKE	0	0	0
2.	TEHNIČKE NAUKE	822	931	735
3.	BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO	532	568	607
4.	BIOTEHNIČKE NAUKE	425	497	482
5.	DRUŠTVENE NAUKE	1.928	1.766	1.639
6.	HUMANISTIČKE NAUKE	960	1.145	1.393
7.	UMJETNOST	0	0	0
	UKUPNO:	4.667	4.907	4.856

- Najveće smanjenje bilježimo u naučnim oblastima društvenih i tehničkih nauka, odnosno pad od 14,99% i 10,58% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, te 7,19% i 21,05% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Najveće povećanje je prisutno u oblasti humanističkih nauka te biomedicine i zdravstva, koje iznosi 21,66% odnosno 6,87%% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu. To povećanje je uočljivo i u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- U naučnoj oblasti biotehničkih nauka uočavamo pad od 3,02% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu ali rast od 13,41% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.

Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru

Tabela 22. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru

Red. br.	Naziv fakulteta	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	Agromediteranski fakultet	284	283	298
2.	Fakultet humanističkih nauka	789	722	646
3.	Fakultet informacionih tehnologija	794	869	656
4.	Građevinski fakultet	243	244	302
5.	Mašinski fakultet	171	187	301
6.	Nastavnički fakultet	1.382	1.390	1.239
7.	Pravni fakultet	663	530	507
8.	Fakultet za poslovni menadžment	794	745	662
	Ukupno:	5.120	4.970	4.611

- Iako Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru bilježi pad ukupnog broja upisanih studenata u posljednje dvije akademske godine, uočavamo rast na Mašinskom, Građevinskom i Agromediteranskom fakultetu.
- Najveći porast ukupnog broja upisanih studenata je na Mašinskom i Građevinskom fakultetu koji iznosi 60,96%, odnosno 23,70% u tekućoj u odnosu na prethodnu akademsku 2008/09. godinu, dok on iznosi 76,02%, odnosno 24,28% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Najveći pad bilježe Fakultet informacionih tehnologija (24,51%), Fakultet za poslovni menadžment (11,14%), Nastavnički fakultet (10,86%) i Fakultet humanističkih nauka (10,53%) u tekućoj u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, dok Pravni fakultet bilježi najveći pad u tekućoj u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.

Tabela 23. Pregled ukupnog broja upisanih studenata po naučnim oblastima na Univerzitetu „Džemal Bijedić” u Mostaru (Frascati klasifikacija)

Red. br.	NAUČNA OBLAST	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	PRIRODNE NAUKE	794	869	656
2.	TEHNIČKE NAUKE	414	431	603
3.	BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO	0	0	0
4.	BIOTEHNIČKE NAUKE	284	283	298
5.	DRUŠTVENE NAUKE	1.457	1.275	1.169
6.	HUMANISTIČKE NAUKE	2.171	2.112	1.885
7.	UMJETNOST	0	0	0
	UKUPNO:	5.120	4.970	4.611

- Najveće smanjenje bilježimo u naučnim oblastima prirodnih, humanističkih i društvenih nauka, odnosno pad od 24,51%, 10,75% i 10,75% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, te 17,38%, 13,17% i 19,77% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Najveće povećanje je prisutno u oblasti tehničkih nauka, koje iznosi 39,91% u tekućoj akademskoj godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, te 45,65% u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.

Sveučilište u Mostaru

Tabela 24. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija Sveučilište u Mostaru

Red. br.	Naziv fakulteta	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet	311	283	360
2.	Akademija likovnih umjetnosti	83	86	88
3.	Ekonomski fakultet	1.954	2079	2.031
4.	Filozofski fakultet	1.119	1268	1.726
5.	Fakultet zdravstvenih studija	375	391	435
6.	Građevinski fakultet	258	297	371
7.	Medicinski fakultet	261	272	297
8.	Pravni fakultet	1.155	1253	1.242
9.	Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti	908	1.311	1.178
10	Fakultet strojarstva i računarstva	569	511	570
	Ukupno:	6.993	7.751	8.298

- Sveučilište u Mostaru bilježi rast ukupnog broja upisanih studenata kroz sve tri akademske godine.

- Najveći rast u tekućoj akademskoj godini u odnosu na prethodnu je na Filozofskom fakultetu (36,12%), Agronomskom i Prehrambeno-tehnološkom fakultetu (27,21%), Građevinskom fakultetu (24,92%), Fakultetu strojarstva i računarstva (11,55%) i Medicinskom fakultetu (9,19%). Taj rast se uočava i u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Mada u tekućoj akademskoj godini Ekonomski, Pravni i Fakultet prirodoslovnih matematičkih i odgojnih znanosti bilježe pad ukupnog broja upisanih studenata ti fakulteti bilježe rast u odnosu na akademsku 2007/08. godinu, koji kod Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti iznosi 29,74%.

Tabela 25. Pregled ukupnog broja upisanih studenata po naučnim oblastima na Sveučilištu u Mostaru (*Frascati klasifikacija*)

Red. br.	NAUČNA OBLAST	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	PRIRODNE NAUKE	908	1.311	1.178
2.	TEHNIČKE NAUKE	827	808	941
3.	BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO	636	663	732
4.	BIOTEHNIČKE NAUKE	311	283	360
5.	DRUŠTVENE NAUKE	3.109	3.332	3.273
6.	HUMANISTIČKE NAUKE	1.119	1.268	1.726
7.	UMJETNOST	83	86	88
	UKUPNO:	6.993	7.751	8.298

- U tekućoj akademskoj godini najveće smanjenje bilježimo u oblasti prirodnih nauka i ono iznosi 10,14%.
- Najveće povećanje ukupnog broja upisanih studenata na sve godine studija uočava se u oblastima humanističkih nauka (36,12%), biotehničkih nauka (27,21%) i tehničkih nauka (16,46%) u odnosu na prethodnu akademsku 2008/09. godinu.
- Kada uporedimo tekuću akademsku godinu sa akademskom 2007/08. godinom, bilježimo pad u svim naučnim oblastima, a najveće je u humanističkim i prirodnim naukama, koje iznosi 54,24%, odnosno 29,74%.

Tabela 26. Pregled ukupnog broja upisanih studenata po naučnim oblastima na javnim visokoškolskim ustanovama u Federaciji BiH (*Frascati klasifikacija*)

Red. br.	NAUČNA OBLAST	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	PRIRODNE NAUKE	4090	4229	4091
2.	TEHNIČKE NAUKE	8432	8852	9344
3.	BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO	7396	7628	7927
4.	BIOTEHNIČKE NAUKE	2777	2822	2845
5.	DRUŠTVENE NAUKE	29969	28292	27646
6.	HUMANISTIČKE NAUKE	12792	11869	12382
7.	UMJETNOST	623	610	605
	UKUPNO:	66079	64302	64840

- U protekle tri akademske godine, trend rasta ukupnog broja upisanih studenata u Federaciji BiH bilježimo na tehničkim naukama, biomedicini i zdravstvu i biotehničkim naukama, dok je pad ukupnog broja prisutan na društvenim i humanističkim naukama. Na prirodnim naukama i umjetnosti prisutan je ujednačen broj ukupnog broja studenata kroz sve tri akademske godine.
- Najveći trend rasta ukupnog broja upisanih studenata je na tehničkim naukama i iznosi za 5,56% više u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, i čak 10,82% više u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.
- Najveći pad bilježimo na društvenim naukama sa smanjenjem od 2,28% u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu, i za 7,75% manji broj u odnosu na akademsku 2007/08. godinu.

3.2.4. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na privatne visokoškolske ustanove

Tabela 27. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na sve godine

Red. br.	Naziv visokoškolske institucije	Akademska godina		
		2007/08.	2008/09.	2009/10.
1.	Sarajevska škola za nauku i tehnologiju	231	258	326
2.	Internacionalni univerzitet Philip Noel Backer Sarajevo	53	65	81
3.	Internacionalni univerzitet u Sarajevu	399	627	1016
4.	Fakultet za javnu upravu Sarajevo	208	315	261
5.	Američki univerzitet u BiH Fakultet informacijskih tehnologija i digitalne ekonomije Fakultet međunarodnih finansija i bankarstva Fakultet međunarodnog prava i diplomatije	130	239	344 62 170 112
6.	Univerzitet Apeiron Fakultet poslovne ekonomije Fakultet poslovne informatike Fakultet pravnih nauka Fakultet zdravstvene njege	173 103 28 42	671 355 94 93 129	1081 545 168 144 224
7.	Univerzitet u Travniku Ekonomski fakultet Grafički fakultet Kineziološko–edukacijski fakultet Fakultet za menadžment i turizam Pravni fakultet Fakultet za privrednu i tehničku logistiku Saobraćajni fakultet Visoka zdravstvena škola	534 66 53 40 248 90 37	1098 206 98 70 274 336 114	1911 277 99 207 332 611 44 289 52
8.	Internacionalni Burch univerzitet Fakultet obrazovanja Fakultet ekonomije Fakultet za inženjerstvo i prirodne nauke			302 175 79 48
9	Fakultet društvenih znanosti dr. Milenka Brkića Međugorje			69
	Ukupno privatni fakulteti:	1.728	3.273	5.391

3.2.5. Pregled ukupnog broja upisanih studenata na vjerske visokoškolske ustanove

Tabela 28. Pregled broja upisanih studenata na sve godine studija na vjerskim fakultetima u Federaciji BiH

Red. br.	Vjerski fakulteti	Akademska godina		
		2007/2008.	2008/2009.	2009/2010.
1.	Fakultet islamskih nauka	629	597	766
2.	Vrhbosanska visoka teološka škola	80	75	77
3.	Franjevačka teologija	68	71	77
	Ukupno:	777	743	920

ANALIZA TRŽIŠTA RADA U FEDERACIJI BIH

4. ANALIZA TRŽIŠTA RADA SA ASPEKTA VISOKOOBRAZOVANIH KADROVA

4.1. ANALIZA TRŽIŠTA RADA U FEDERACIJI BIH

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, u Federaciji BiH u 2009. godini na evidenciji nezaposlenih bile su **12.042** osobe za završenom visokom stručnom spremom.

Tabela 29. Pregled nezaposlenih sa završenom VSS u 2009. godini u Federaciji BiH

Red. br.	Kanton	Broj lica na evidenciji	%
1.	Unsko-sanski kanton	664	5,51
2.	Posavski kanton	68	0,56
3.	Tuzlanski kanton	2.532	21,02
4.	Zeničko-dobojski kanton	1.321	10,96
5.	Bosansko-podrinjski kanton	128	1,06
6.	Srednjobosanski kanton	447	3,71
7.	Hercegovačko-neretvanski kanton	1.515	12,58
8.	Zapadnohercegovački kanton	291	2,41
9.	Kanton Sarajevo	4.943	41,04
10.	Kanton 10	133	1,10
Ukupno u Federaciji BiH:		12.042	100

*Pregled urađen na osnovu podataka dobijenih od FZZZ-a.

- Najveći broj nezaposlenih osoba nalazi se na evidenciji koja se vodi za Kanton Sarajevo, dok je taj broj najmanji u Posavskom kantonu.
- U Tuzlanskom kantonu i Kantonu Sarajevo, nalazi se 62,06 % svih nezaposlenih osoba sa završenom VSS u Federaciji BiH.

Grafički prikaz: Nezaposleni sa završenom VSS na evidencijama kantonalnih zavoda za zapošljavanje u 2009. godini u Federaciji BiH.

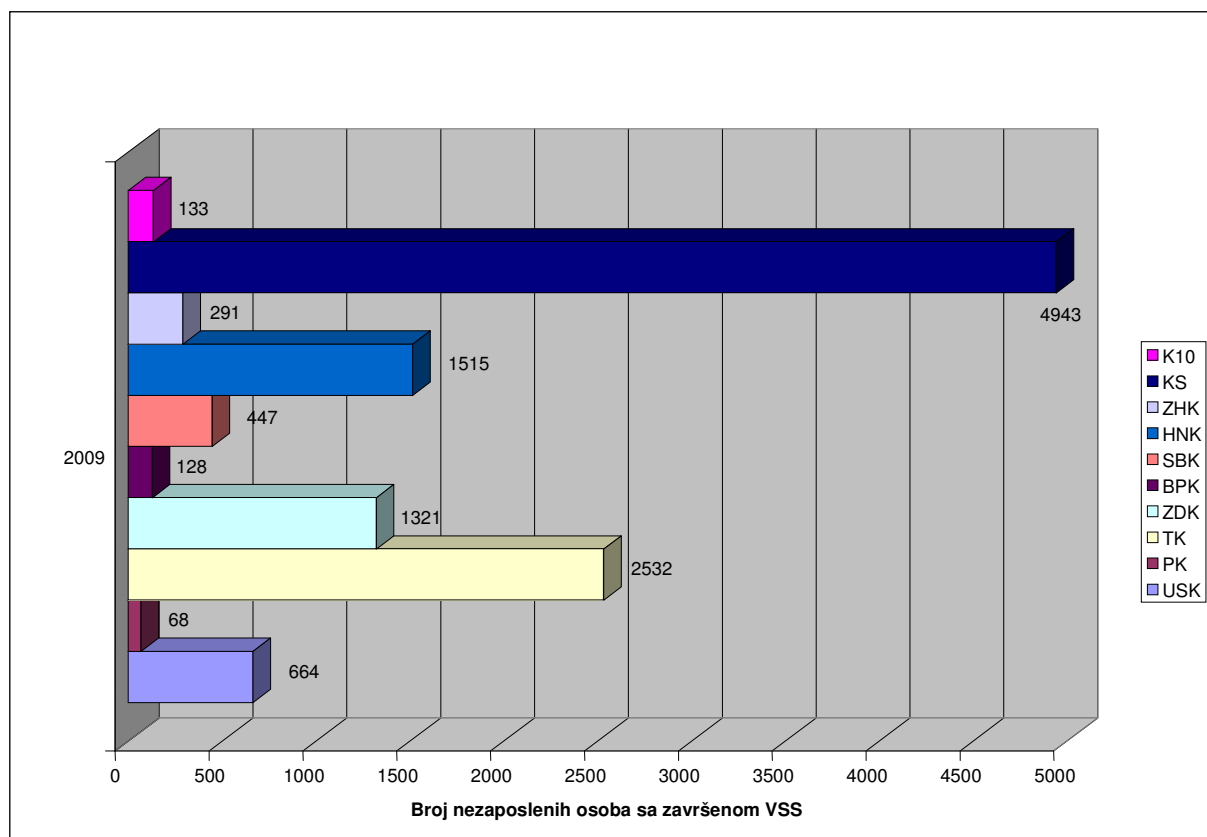

Tabela 30. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja na evidenciji nezaposlenih u 2009. godini u Federaciji BiH.

Red. br.	Kanton	Broj osoba na evidenciji
1.	Dipl.ekonomista	1.804
2.	Dipl.pravnik	1.379
3.	Dipl.novinar	532
4.	Dipl.kriminalist	507
5.	Dipl.socijalni radnik	431
	Ukupno:	4.653

U okviru navedenih pet zanimanja na evidenciji nezaposlenih nalazi se 4.653 osobe što u procentima iznosi 38,6 % od ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji FBiH.

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, u 2009. godini zaposlena je ukupno 5.891 osoba za završenom visokom stručnom spremom.

Tabela 31. Pregled zaposlenih osoba sa završenom VSS u 2009.godini u Federaciji BiH

Red. br.	Kanton	Zaposleno	%
1.	Unsko-sanski kanton	200	3,39
2.	Posavski kanton	88	1,49
3.	Tuzlanski kanton	1.578	26,78
4.	Zeničko-dobojski kanton	595	10,10
5.	Bosansko-podrinjski kanton	43	0,72
6.	Srednjobosanski kanton	231	3,92
7.	Hercegovačko-neretvanski kanton	590	10,01
8.	Zapadnohercegovački kanton	161	2,73
9.	Kanton Sarajevo	2.328	39,51
10.	Kanton 10	77	1,30
Ukupno u Federaciji BiH:		5.891	100

*Pregled urađen na osnovu podataka dobijenih od FZZZ-a.

- U 2009. godini, najveći broj osoba sa završenom VSS zaposleno je u Kantonu Sarajevo (2328 ili 39,51%), dok je taj broj najmanji u Bosansko-podrinjskom kantonu (43 ili 0,72%).
- U Tuzlanskom kantonu i Kantonu Sarajevo zaposleno je 66,29 % od ukupnog broja svih zaposlenih osoba sa završenom VSS u 2009. godini u Federaciji BiH.

Grafički prikaz: Pregled zaposlenih osoba sa završenom VSS u Federaciji BiH u 2009. godini

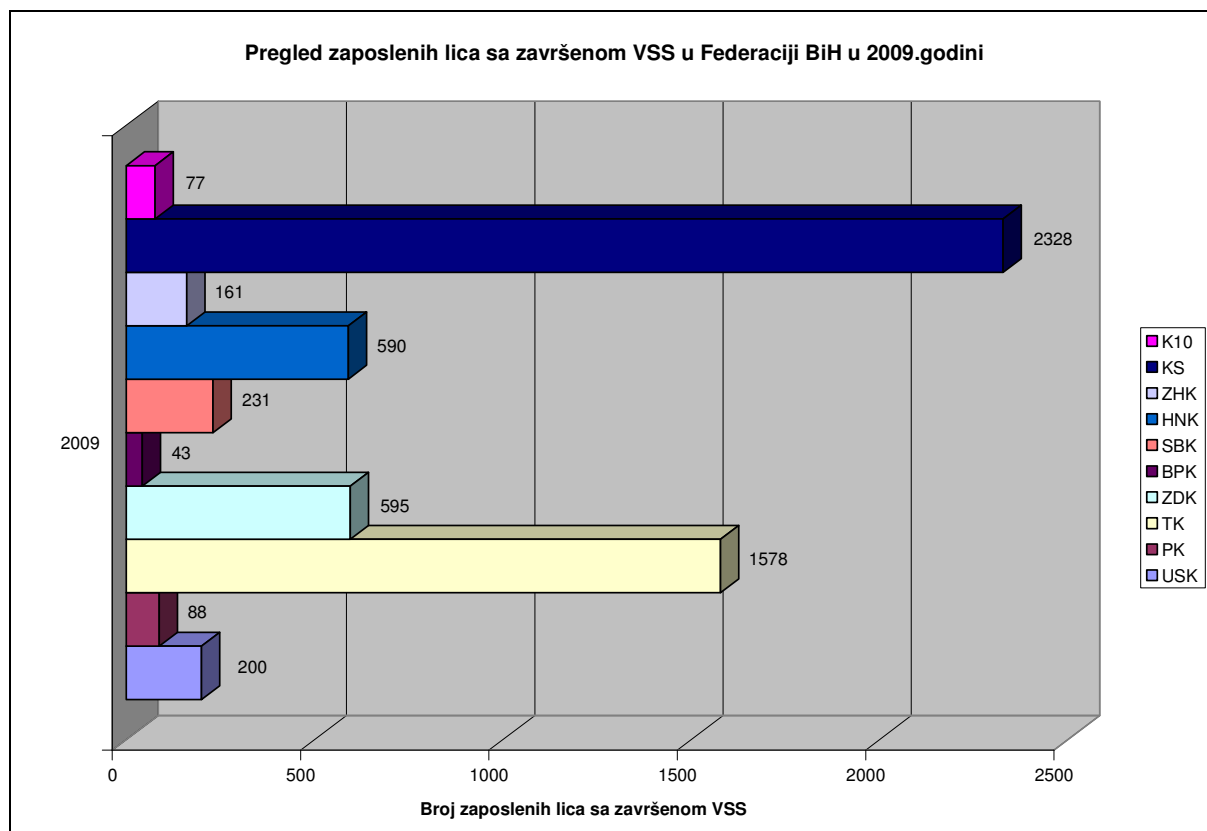
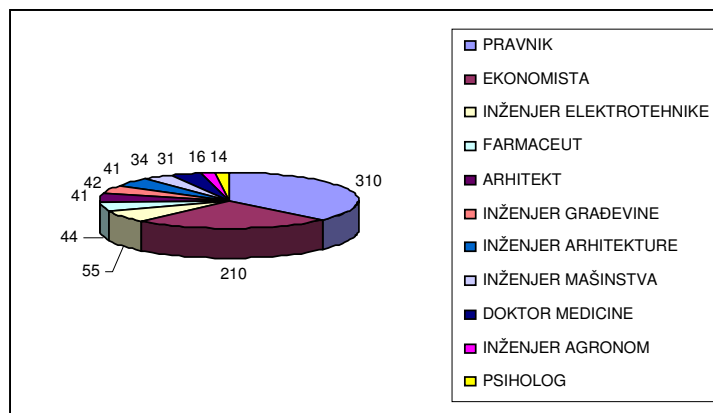

Tabela 32. Pregled pet najtraženijih zanimanja sa VSS u 2009. godini u Federaciji BiH

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Dipl.ekonomista	917
2.	Dipl.pravnik	692
3.	Profesor engleskog jezika	243
4.	Doktor medicine	229
5.	Profesor fizičke i zdravstvene kulture	190
	Ukupno:	2.271

Grafički prikaz: Najtraženija zanimanja VSS u Federaciji BiH

4.2. ANALIZA TRŽIŠTA RADA PO KANTONIMA U FEDERACIJI BIH

4.2.1. Unsko-sanski kanton

U Unsko-sanskom kantonu, na evidenciji nezaposlenih u 55 zanimanja u 2009. godini bile su ukupno 664 osobe sa završenom VSS.

Tabela 33. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Dipl.ekonomista	276
2.	Inženjer prehrambene tehnologije	50
3.	Dipl.ing.poljoprivrede	50
4.	Dipl.kriminalist	26
5.	Dipl.medicinski tehničar	26
	Ukupno:	428

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 33., na evidenciji se nalazi 428 od ukupno 664 nezaposlene osobe, što u procentima iznosi 64,4 %.

U toku 2009. godine zaposleno je ukupno 200 lica sa završenom VSS.

Tabela 34. Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Dipl.ekonomista	62
2.	Profesor engleskog jezika	18
3.	Profesor njemačkog jezika	17
4.	Profesor razredne nastave	16
5.	Dipl.ing.mašinstva	9
	Ukupno:	112

4.2.2. Posavski kanton

U Posavskom kantonu, na evidenciji nezaposlenih u 55 zanimanja u 2009. godini bilo je ukupno 68 osoba sa završenom VSS.

Tabela 35. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009.godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Pravnik	16
2.	Ekonomista	13
3.	Pedagog	8
4.	Ekonomista za finansije	5
5.	Politolog	3
	Ukupno:	45

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 35., na evidenciji se nalazi 45 od ukupno 68 nezaposlenih osoba, što u procentima iznosi 66,2 %.

U Posavskom kantonu, u toku 2009. godine zaposleno je ukupno 88 osoba.

Tabela 36 . Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Ekonomista	17
2.	Pravnik	5
3.	Razredni učitelj	5
4.	Građevinski inženjer	5
5.	Doktor medicine	4
	Ukupno:	36

4.2.3. Tuzlanski kanton

U Tuzlanskom kantonu, na evidenciji nezaposlenih u 92 zanimanja u 2009. godini bile su ukupno 2.532 osobe sa završenom VSS.

Tabela 36. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Ekonomista	283
2.	Pravnik	247
3.	Profesor bosanskog jezika	162
4.	Pedagog	161
5.	Profesor fizičke i zdravstvene kulture	133
	Ukupno:	986

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 36., na evidenciji se nalazi 986 od ukupno 2.532 nezaposlene osobe, što u procentima iznosi 38,9 %.

U Tuzlanskom kantonu, u toku 2009. godine zaposleno je ukupno 1.578 osoba.

Tabela 37. Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Ekonomista	211
2.	Pravnik	176
3.	Profesor fizičke i zdravstvene kulture	91
4.	Profesor razredne nastave	72
5.	Defektolog	63
	Ukupno:	613

4.2.4. Zeničko-dobojski kanton

U Zeničko-dobojskom kantonu, na evidenciji nezaposlenih u 132 zanimanja u 2009. godini bila je ukupno 1.321 osoba sa završenom VSS.

Tabela 38. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Pravni savjetnik	169
2.	Ekonomista savjetnik	105
3.	Pravnik	99
4.	Ekonomista	79
5.	Kriminalist	78
	Ukupno:	530

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 38., na evidenciji se nalazi 530 od ukupno 595 nezaposlenih osoba, što u procentima iznosi 89%.

U Zeničko-dobojskom kantonu, u toku 2009. godine zaposleno je ukupno 595 osoba.

Tabela 39. Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Pravni savjetnik	51
2.	Profesor engleskog jezika	39
3.	Ekonomista savjetnik	38
4.	Razredni učitelj	36
5.	Ekonomista	29
	Ukupno:	193

4.2.5. Bosansko-podrinjski kanton

U Bosansko-podrinjskom kantonu, na evidenciji nezaposlenih u 28 zanimanja u 2009. godini bilo je ukupno 128 osoba sa završenom VSS.

Tabela 40. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Diplomirani ekonomist	27
2.	Diplomirani pravnik	10
3.	Profesor sociologije	10
4.	Diplomirani kriminalist	9
5.	Diplomirani politolog	8
	Ukupno:	64

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 40., na evidenciji se nalazi 64 od ukupno 128 nezaposlenih osoba, što u procentima iznosi 50%.

U Bosansko-podrinjskom kantonu, u toku 2009. godine zaposlene su 43 osobe.

Tabela 41. Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Diplomirani ekonomist	9
2.	Profesor razredne nastave	6
3.	Diplomirani pravnik	4
4.	Diplomirani inženjer poljoprivrede	3
5.	Diplomirani žurnalista	3
	Ukupno:	25

4.2.6. Srednjobosanski kanton

U Srednjobosanskom kantonu, na evidenciji nezaposlenih u 35 zanimanja u 2009. godini bilo je ukupno 447 lica sa završenom VSS.

Tabela 42. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Pravnik	91
2.	Diplomirani ekonomista	81
3.	Kriminalista	59
4.	Politolog	19
5.	Novinar	15
	Ukupno:	265

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 42., na evidenciji se nalazi 265 od ukupno 447 nezaposlenih osoba, što u procentima iznosi 59,2 %.

U Srednjobosanskom kantonu, u toku 2009. godine zaposlena je ukupno 231 osoba.

Tabela 43 . Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Diplomirani ekonomista	65
2.	Pravnik	58
3.	Socijalni radnik	8
4.	Prof. engleskog jezika	8
5.	Novinar	7
	Ukupno:	146

4. 2.7. Hercegovačko-neretvanski kanton

U Hercegovačko-neretvanskom kantonu, na evidenciji nezaposlenih u 91 zanimanju u 2009. godini bilo je ukupno 1.515 osoba sa završenom VSS .

Tabela 44. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Diplomirani pravnik	301
2.	Ekonomista	132
3.	Samostalni istraživač u poljoprivredi /dipl.inž.poljoprivrede	109
4.	Profesor engleskog jezika	90
5.	Pedagog	71
	Ukupno:	703

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 44., na evidenciji se nalaze 703 od ukupno 1.515 nezaposlenih osoba, što u procentima iznosi 46,4 %.

U Hercegovačko-neretvanskom kantonu, u toku 2009. godine zaposleno je 590 osoba.

Tabela 45. Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Diplomirani pravnik	83
2.	Profesor engleskog jezika	57
3.	Ekonomista	55
4.	Ekonomista za finansije	38
5.	Profesor bosanskog jezika	29
	Ukupno:	262

4.2.8. Zapadnohercegovački kanton

U Zapadnohercegovačkom kantonu, na evidenciji nezaposlenih u 40 zanimanja u 2009. godini bila je ukupno 291 osoba sa završenom VSS.

Tabela 46. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Diplomirani ekonomista	118
2.	Diplomirani pravnik	42
3.	Profesor hrvatskog jezika	29
4.	Dipl.inženjer agronomije	11
5.	Novinar	10
	Ukupno.	210

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 46., na evidenciji se nalazi 210 od ukupno 291 nezaposlene osobe, što u procentima iznosi 72,1%.

U Zapadnohercegovačkom kantonu, u toku 2009. godine zaposlena je 161 osoba.

Tabela 47. Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Diplomirani ekonomista	62
2.	Diplomirani pravnik	16
3.	Profesor razredne nastave	14
4.	Profesor hrvatskog jezika	11
5.	Dipl.inženjer agronomije	8
	Ukupno:	111

4.2.9. Kanton Sarajevo

U Kantonu Sarajevo, na evidenciji nezaposlenih u 119 zanimanja u 2009. godini bile su ukupno 4.943 osobe sa završenom VSS.

Tabela 48. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Diplomirani ekonomista	766
2.	Diplomirani pravnik	544
3.	Socijalni radnik	343
4.	Novinar	322
5.	Politolog	223
	Ukupno:	2.198

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 48., na evidenciji se nalazi 2.198 od ukupno 4.943 nezaposlene osobe, što u procentima iznosi 44,4 %.

U Kantonu Sarajevo, u toku 2009. godine zaposleno je ukupno 2.328 osoba.

Tabela 49. Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Diplomirani ekonomista	386
2.	Diplomirani pravnik	300
3.	Doktor medicine	139
4.	Socijalni radnik	115
5.	Doktor stomatologije	80
	Ukupno:	1.020

4.2.10. Kanton 10

U Kantonu 10, na evidenciji nezaposlenih u 19 zanimanja u 2009. godini bile su ukupno 133 osobe sa završenom VSS.

Tabela 50. Pregled pet najzastupljenijih zanimanja sa brojem na evidenciji **nezaposlenih** u 2009. godini

Red. br.	Zanimanje	Broj na evidenciji
1.	Ekonomist	29
2.	Pravnik	29
3.	Prof.hrvatskog jezika	16
4.	Profesor historije i geografije	13
5.	Dipl.inž.agronomije	9
	Ukupno:	96

U okviru gore navedenih zanimanja iz tabele 50., na evidenciji se nalazi 96 osoba od ukupno 133 nezaposlene osobe, što u procentima iznosi 72.2 %.

U Kantonu 10, u toku 2009. godine zaposleno je ukupno 77 osoba.

Tabela 51. Pregled pet najtraženijih zanimanja sa brojem zaposlenih u 2009.

Red.br.	Zanimanje	Zaposleno
1.	Ekonomist	21
2.	Dip.inž.agronomije	9
3.	Prof.hrvatskog jezika	7
4.	Pravnik	7
5.	Učitelj predškolskog odgoja	6
	Ukupno:	50

5. ZAKLJUČCI

5.1. Analiza upisa studenata na prvu godinu u Federaciji BiH

Pregled upisa na prvu godinu u posljednje tri akademske godine

Red. br.	Javne, privatne i vjerske visokoškolske ustanove	Akademska godina		
		2007/2008.	2008/2009.	2009/2010.
1.	JAVNI UNIVERZITETI	24.035	24.649	25.490
	PRIVATNI FAKULTETI	941	1.737	2.524
	VJERSKI FAKULTETI	411	354	399
	UKUPNO U FEDERACIJI BIH:	25.387	26.740	28.413

Ukupan broj upisanih studenata u Federaciji BiH na prvu godinu u akademskoj 2009/10. godini u odnosu na akademsku 2008/09. godinu veći je za 6,2% u odnosu na 2007/08., i to povećanje iznosi 11,9%.

Zabilježen je prosječan trend rasta u zadnje tri godine od 5 do 6%.

Na javnim univerzitetima to povećanje iznosi 3,4%, odnosno 6,0 % u odnosu na akademsku 2007/08.godinu. Prosječan trend rasta je oko 3%.

Na privatnim fakultetima povećanje upisanih studenata na prvu godinu u akademskoj 2009/10. godini je mnogo veće. Zabilježeno je povećanje od 45,3% u odnosu na 2007/08. godinu, i to povećanje je iznosilo 168% .

Upis na vjerske fakultete u Federaciji BiH u 2009/10. godini veći je za 12.7%, ali je u odnosu na 2007/08. godinu manji za 3%.

Pregledom ukupnog broja upisanih studenata u Federaciji Bosne i Hercegovine u akademskoj 2009/10. godini može se zaključiti da se najviše studenata nalazi na društvenim naukama, 43% od ukupnog broja, zatim 19% na humanističkim naukama, slijede tehničke nauke 14%, biomedicina i zdravstvo 12%, prirodne nauke 6% i ostale 6%.

Najveće povećanje broja upisanih studenata na prvu godinu zabilježio je Univerzitet u Tuzli za 9,6%, odnosno 4,8% više u odnosu na 2007/08. godinu.

Univerzitet u Sarajevu zabilježio je povećanje od 2,9%, odnosno 11,6% više u odnosu na 2007/08.godinu, a Sveučilište u Mostaru za 2,8%. Pad broja upisanih studenata na prvu godinu zabilježio je Univerzitet "Džemal Bijedić" Mostar od 3,0%.

Broj upisanih studenata na prvu godinu u odnosu na planirani broj upisanih je, također, znatno veći. Povećanje je zabilježeno na Univerzitetu u Sarajevu od 47%, Univerzitetu u Tuzli 62%, Univerzitetu u Zenici 39% i Sveučilištu u Mostaru od 5%.

Smanjenje u odnosu na plan je zabilježeno na Univerzitetu u Bihaću od 15% i Univerzitetu „Džemal Bijedić,, od 12%.

Univerzitet u Sarajevu

Najveća disproporcija između upisanih planiranih i studenata u akademskoj 2009/10. godini zabilježena je na sljedećim fakultetima: Fakultet političkih nauka 310%, Arhitektonski fakultet 262%, Veterinarski fakultet 247%, Elektrotehnički fakultet 246%, Poljoprivredni fakultet 212%, Fakultet za saobraćaj i komunikacije 205%.

Treba istaći da su fakulteti koji upisuju najveći broj studenata od ukupnog broja upisanih na prvu godinu, pored Fakulteta političkih nauka, Pravni fakultet 184% i Ekonomski fakultet 122%.

Univerzitet u Tuzli

Najveće povećanje broja upisanih studenata na prvu godinu u odnosu na planirani broj zabilježio je Farmaceutski fakultet 302%, Rudarsko-geološki fakultet 257%, Pravni fakultet 240% i svi ostali premašuju planirani broj osim Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja.

Univerzitet u Zenici

Najveće povećanje broja upisanih studenata na prvu godinu u odnosu na planirani broj zabilježio je Fakultet za metalurgiju 200%, Zdravstveni fakultet 186% i Pedagoški fakultet 151%.

Univerzitet u Bihaću

Najveće povećanje broja upisanih studenata na prvu godinu u odnosu na planirani broj zabilježio je Biotehnički fakultet 133%, Islamski pedagoški fakultet 125%, Ekonomski fakultet 103%, dok ostali fakulteti bilježe smanjenje broja upisanih u odnosu na planirani broj.

Univerzitet „Džemal Bijedić“ Mostar

Najveće povećanje broja upisanih studenata na prvu godinu u odnosu na planirani broj zabilježio je Nastavnički fakultet 174%, Pravni fakultet 112%, Građevinski fakultet 110%, dok najveće smanjenje bilježi Fakultet za poslovni menadžment.

Sveučilište u Mostaru

Na Sveučilištu u Mostaru zabilježen je najuravniješiji upis studenata sa planom upisa, odstupanje iznosi samo 5,0%, a upis je veći od planiranog broja.

Najveće povećanje broja upisanih studenata na prvu godinu u odnosu na planirani broj zabilježio je Agronomski fakultet 137%, Medicinski fakultet 136%, Građevinski fakultet 134%, Akademija likovnih umjetnosti 133%, dok su najveće smanjenje broja upisanih u odnosu na plan zabilježili Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti za 19%, Fakultet strojarstva i računarstva za 10% i Pravni fakultet za 13%.

U Federaciji Bosne i Hercegovine, na evidenciji nezaposlenih nalaze se 12.042 osobe sa završenom visokom stručnom spremom, što je 4,6% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih osoba u Federaciji BiH.

U najvećem, Sarajevskom kantonu evidentirano je najviše nezaposlenih osoba sa VSS, koje za 2009. god. iznosi 4.943 nezaposlene osobe, što je u odnosu na ukupan broj nezaposlenih u ovom kantonu 8,5%. Istovremeno, u istoj toj godini zaposleno je 2.328 osoba sa VSS.

Po velikoj stopi nezaposlenih slijedi Hercegovačko-neretvanski kanton sa stopom od 7,5 % i Tuzlanski kanton sa stopom od 3,3%.

Najzastupljenija zanimanja na evidencijama nezaposlenih su: dipl. ekonomista, dipl. pravnik i dipl. socijalni radnik. Istovremeno, od ukupnog broja zaposlenih, najzastupljeniji su dipl. ekonomista i dipl. pravnik, što se ne može reći i za dipl. socijalnog radnika.

U Tuzlanskom kantonu, na evidenciji nezaposlenih u 2009. godini bile su registrovane 2.532 osobe sa VSS, ukupno zaposlenih u istoj godini bilo je 1.578 osoba, dok je situacija među zanimanjima, što se tiče dipl. ekonomista i dipl. pravnika, ista kao i u Sarajevskom kantonu.

U Hercegovačko-neretvanskom kantonu, u 2009. godini evidentirano je 1.515 nezaposlenih osoba sa VSS. Istovremeno, u istoj godini zaposleno je 590 osoba, dok je situacija između zanimanja sljedeća: najzastupljenija na evidenciji su dipl. pravnik, dipl. ekonomista, prof. engleskog jezika, dipl. ing. poljoprivrede i istovremeno su i najzastupljeniji u zapošljavanju, a za dipl. ing. poljoprivrede se to ne može reći. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu rade Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru i Sveučilište u Mostaru, koji bilježe porast upisa studenata za zanimanje dipl. ing. poljoprivrede.

U Zeničko-dobojskom kantonu, evidentirana je 1.321 nezaposlena osoba sa VSS u 2009. godini, ukupno je u istoj godini zaposleno 595 osoba, najzastupljenija zanimanja na evidenciji nezaposlenih su dipl. pravnik, dipl. ekonomista, dipl. kriminalist, a najtraženija zanimanja među zaposlenim su pravni i ekonomski savjetnik, kao i prof. engleskog jezika.

Na evidenciji nezaposlenih u Unsko-sanskom kantonu, registrovane su 664 osobe sa VSS za 2009. godinu. U istoj godini je zaposleno 200 osoba sa VSS, a na Zavodu za zapošljavanje ima najviše dipl. ing. prehrambene tehnologije i dipl. ing. poljoprivrede, i zabilježeno je da se oni najviše i upisuju, 33% više od Plana. Najtraženija zanimanja su: dipl. ekonomista, prof. engleskog i prof. njemačkog jezika.

6. PREPORUKE

Strategijom razvoja obrazovanja u BiH 2008-2015. definisani su Strateški pravci za razvoj visokog obrazovanja sa sljedećim ciljevima:

- Implementacija Okvirnog zakona o visokom obrazovanju,
- Funkcionalna integracija visokoškolskih ustanova,
- Tješnje povezivanje visokog obrazovanja sa naučnoistraživačkim radom,
- Mobilnost studenata i nastavnog osoblja,
- Uspostavljanje i razvoj sistema praćenja i osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju,
- Unapređenje studentskog standarda, povećanje upisa studenata na 32%, te u potpunosti implementirati Lisabonsku konvenciju.

Strategijom zapošljavanja Federacije BiH, koja u svom Akcionom planu zapošljavanja, pored ostalih strateških ciljeva, navodi dva ključna cilja, posebno interesantna sa aspekta stanja nezaposlenih visokoobrazovanih kadrova na tržištu rada, a to su:

- Poboljšanje u smislu prilagođavanja potrebama na tržištu rada sa predloženim mjerama za ostvarenje;

- Proširenje i poboljšanje investiranja u ljudski kapital i prilagođavanje obrazovanja i sistema obuke novim kompetencijskim zahtjevima.

Kako bi se izvršila reforma vlastitog sistema visokog obrazovanja i time stvorile veće mogućnosti zapošljavanja, treba:

1. Dovršiti usaglašavanje kantonalnih zakona o visokom obrazovanju sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju, a do sada to nisu uradila dva kantonalna ministarstva obrazovanja. Iako predviđena Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju, integracija univerziteta još nije izvršena. Integrisana su samo dva od ukupno šest univerziteta: Univerzitet u Tuzli i Univerzitet u Zenici. Razlika između kantona i visokoškolskih ustanova nije samo u stepenu, već i u načinu primjene Bolonjske deklaracije. Različita dužina trajanja studijskih ciklusa ima uticaja na planiranje upisne politike u odnosu na stanje nezaposlenih VSS kadrova.

2. Uspostaviti jedinstvenu informatičku bazu podataka na nivou univerziteta, najviše zbog velike neusaglašenosti vođenja podataka. Jedinstvena baza podataka bi doprinijela adekvatnijem planiranju upisa.

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke će u ovom segmentu nastaviti podržavati projekte uspostave informatičke baze podataka na univerzitetima, ukoliko Vlada Federacije BiH obezbijedi sredstva za ove namjene. Također, ovo Ministarstvo treba nastaviti započeti proces uspostave operativnog plana aktivnosti (ponovno aktuelizovati ovu temu na Koordinaciji ministara).

3. Jedan od uzroka sadašnjeg stanja u vezi sa problematikom nastavka školovanja na univerzitetima je neusklađenost planova i prognoza između srednjeg i visokog obrazovanja, nedovoljna informisanost i pripremljenost učenika za studiranje, neujednačenost kriterija za upis, te nemogućnost potencijalnih studenata da finansiraju vlastito školovanje.

Da bi se uzroci uklonili, neophodno je:

- Raditi na stvaranju sistematične i institucionalne prakse informisanja i profesionalne orijentacije kroz formiranje mreže centara za profesionalnu orijentaciju (timovi sastavljeni od nastavnika, učenika, predstavnika tržišta rada te poslodavaca).
- Napraviti akcioni plan profesionalne orijentacije učenika u srednjim školama kako bi im se omogućilo da izaberu program u skladu sa svojim sposobnostima i budućim zahtjevima tržišta.
- U tom smislu treba obezbijediti sredstva za informativne kampanje, zatim ujednačiti i pojednostaviti procedure za dodjelu stipendija, donijeti politiku stipendiranja na federalnom nivou, kao i obezbijediti sredstva za poboljšanje prostorne i tehničke opremljenosti univerziteta.

4. Uspostaviti kvalitetan nadzor za ispunjavanje standarda i normativa u visokoškolskim ustanovama, kao i ocjenu rada istih.

5. Razvijati nove koncepte studiranja (studiranje na daljinu, kratki programi certifikacije, posebni programi za zaposlene).

6. Zakonom bi trebalo regulisati i finansijski podržati multidisciplinarni pristup u visokom obrazovanju, kao i usvajanje novih znanja i tehnologija na univerzitetima, te pojednostaviti otvaranje novih studijskih grupa i odsjeka. Multidisciplinarnost se mora obezbijediti potpunom integracijom fakulteta i horizontalnom prohodnošću studenata.

7. Poboljšanje u smislu prilagođavanja potrebama na tržištu rada sa predloženim sljedećim mjerama za ostvarenje:

7.1. Obezbjeđivanje informacija o potražnji na tržištu rada institucijama za obuku i obrazovanje

Institucijama za obrazovanje, državnim i privatnim univerzitetima, kao i srednjim školama, potrebno je obezbijediti informacije o potražnji na tržištu rada.

7.2. Uspostavljanje sistema za davanje smjernica za usmjeravanje razvoja karijere i obrazovanja

Kako bi se zadovoljila buduća potreba za radnom snagom, potrebno je mlađu generaciju usmjeriti prema obrazovanju koje će biti u skladu sa potrebama na tržištu rada. Treba napraviti sistem koji bi se fokusirao na mlade ljude u osnovnim i srednjim školama da naprave izbor zanimanja koji će zadovoljiti potrebe za određenim profilom radne snage.

7.3. Reforma visokoškolskih sistema (univerziteta) kako bi se uveo obavezni program stažiranja u okviru nastavnog plana rada

Očekuje se da će ova mjera olakšati studentima u tranziciji sa sistema obrazovanja do tržišta rada, kao i da će povećati njihovu produktivnost i mogućnost nalaska posla kroz razvoj njihovih vještina.

Aktivnosti potrebne za implementaciju ove mjere su:

- Reforma nastavnog plana rada univerziteta kroz uvođenja obaveznog stažiranja praktičnog rada, studentske prakse, kao i reforma nastavnog plana rada srednjih stručnih škola s ciljem povećanja broja obaveznih časova praktičnog rada. Ciljna grupa bi bili studenti kojih u Federaciji BiH ima 68.000 i učenici srednjih škola kojih ima 23.000.

- Razvoj mehanizma praćenja i procjene kako bi se spriječila manipulacija i zloupotreba stažiranja.

- Uspostavljanje mreža i potpisivanje ugovora sa poslodavcima koji su voljni da prime studente na stažiranje.

7.4. Reforma nastavnog plana rada srednjih stručnih škola kako bi se povećao broj obaveznih časova praktičnog rada (nastave)

8. Proširiti i poboljšati investiranje u ljudski kapital i prilagoditi obrazovanje i sisteme obuke novim kompetencijskim zahtjevima

Podciljevi ovog strateškog cilja su:

- Obezbjedivanje formalne saradnje između zapošljavanja i Vlade u smislu poboljšanja kvaliteta efikasnosti i efektivnosti obrazovanja, kao i obezbijediti da obrazovanje prati potrebe na tržištu rada;
- Obezbijediti uspješnu tranziciju od završenog obrazovanja do integracije na tržište rada;
- Dalji razvoj, usmjeravanje i unapređenje sadržaja, metodologije i strukture stručne obuke kako bi odgovorila potrebama na tržištu rada;
- Obezbjedivanje stvaranja jedinstvenog sistema obrazovanja za odrasle osobe koje će pružiti obrazovanje i obuku odraslim osobama usmjerene ka potrebama na tržištu rada.

Mjere za ostvarenje ovih ciljeva su:

- Stvaranje međusektorske grupe za stvaranje formalnog kooperacionog foruma i procedura;
- Prikupljanje aplikacija i odabir grupe onih koji aktivno traže posao;
- Davanje smjernica, treninga za traženje posla i informacija o tržištu rada za završene studente i učenike srednjih škola;
- Stvaranje efikasnog informacionog sistema tržišta rada za završene studente;
- Razvijanje i organizacija kratkih seminara za traženje posla;
- Promovisanje potrebe za obukom i unapređenjem vještina poslodavaca i zaposlenika;
- Obezbijediti da se stručna obuka prilagodi potrebama na tržištu rada.

Od ovih gore predloženih mjera, a po određenju ciljne grupe koja se odnosi na završene učenike srednjih škola i univerziteta, kao i one koji ne završavaju, vrlo značajna mjera je stvaranje efikasnog informacionog okruženja tržišta rada.

Informacije o zapošljavanju, dok su još uvijek ciljne grupe u procesu sticanja obrazovanja, za njih su instrukcije kako da aktivno traže posao jer, jednom kada izađu iz procesa sticanja obrazovanja, obično su prepušteni sami sebi, dobijajući informacije, vrlo često, iz pogrešnih izvora.

Da bi funkcionalan sistem visokoškolskog obrazovanja bio uspostavljen, te da bi se omogućilo stvaranje stimulatívnođ okruženja za nastavak školovanja i nakon srednje škole, sticanje znanja u skladu sa evropskom perspektívom, u realizaciju je neophodno uključiti više različítih nivoa i aktera direktno nadležnih za problematiku srednjeg i visokog obrazovanja, kao što su: Ministarstvo civilnih poslova BiH, kantonalna ministarstva obrazovanja, univerziteti, pedagoški zavodi, druge odgovorne institucije ove oblasti, kao i predstavnici unija studenata i učenika srednjih škola.